

Kansallinen psykoanalyysi

© Seppo Oikkonen 2014

Pandoran boksi	s. 2
Historiallisesta hallintokulttuurista	s. 11
Mediamessianismi – rahvaan valistaminen ja vaientaminen ...	s. 19
Loukatut kansalaistunnot ja oikeutettu viha	s. 27
Alistettu vammaisen kansa	s. 34

Pandoran boksi: isänmaallisuus, militarismi, kansalaistunnot, kansallistunnot

1.

Sairaalan synnytysosastolla huoneessa, jossa vastasyntyneet tuhisevat maailman pahuudesta vielä onnellisen tietämättöminä vauvavuoteissaan, nähdään tai pikemminkin kuullaan joskus hauskansorttinen itkupotkuraivariparaati yhden vauvan ensin parahtaessa itkuun ja muiden miltei samassa silmänräpäyksessä yhtyessä huutoon – kohta koko osasto parkuu kuorossa, kuin jokainen herttainen räpäle olisi hengenhädässä.

Tätä voisi nimittää affektitartunnaksi, ryhmätunnereaktioksi. Siinä ilmenee jotakin ihmiselle lajityypillistä, omaan läpikotaisin sosiaaliseen ominaislaatuamme kuuluvaa. Jo vastasyntyneestä samaistamme itsemme läheisiimme, aivan kuin tuntisimme samat tunteet, eläisimme toistemme elämää. Myöhemminkin, vielä aikuisiässä, koemme vastaavia ryhmätuntoja esimerkiksi jääkiekkottelujen katsomoissa tai tv:n äärellä, tai miksei yhtä hyvin konserteissa, elokuvissa, missä tahansa joukkokokouksissa. Ryhmätunnot saattavat myös johtaa ryhmävahvistautumiseen.

Niin irrationaalinen asia kuin joukkotunne onkin, se on pohjimmiltaan jotain tavattoman yleisinhimillistä – aivan lajityypillistä – ja siksi sitä ei voi kuitata pelkillä järkipohdiskeluilla siitä onko se kussakin tapauksessa jotenkin "perusteltua" tai "oikeutettua". Se on koko ihmislajia, ei vain suomalaisia, koskeva tosiasia, jolla on tavattoman paljon merkitystä ja ilmenemismuotoja – ja jos haluamme tähän meille ominaiseen ilmiöön selvyyttä, meidän on tutustuttava ryhmäpsykologiaan, mikä taas ei sitten oikein helpolla onnistukaan.

Emme nimittäin ole järin etevä ryhmäpsykologiassa, koska sataan vuoteen ryhmäpsykologia ei ole ollut kovinkaan seksikäs tiedonala. Jaa, no ei sentään. Vielä viime vuosisadan alkuvuosikymmeninä muutamat mallikkaat ajattelijat tekivät joitakin moitteettomia yrityksiä ryhmäpsykologisen ihmiskuvan muodostamiseksi, mutta nämä yritykset nähdäkseni kariutuivat yleisen individualismin vahvistuessa ja psykologian edetessä yksilöpsykologiseen suuntaan. Silti yhä vielä mm. Kropotkinin käsitykset ihmiselle lajityypillisesti ominaisista "mutuaalitunnoista", Le Bonin varoitukset "joukkosielun" vaarallisuudesta ja Freudin joukkopsykologiaa koskevat analyysit ovat antoisaa luettavaa.

2.

Muuan ilmiö, joka joukkopsykologian näkökulmasta on ymmärrettävä, mutta jolle yksilöpsykologian saati "huipputieteellisen" aivotutkimuksen lähtökohdista ei ole löytynyt kunnollista kuvausta tai selitystä, on *hypnoosi*. Hypnoosi-ilmiöstä ei ole kaikenkattavaa teoriaa. Ilmiön olemassaoloa tuskin kukaan kuitenkaan vakavissaan kiistää.

Suggeroinnillaan hypnotisoija ohittaa jonkin kerroksen hypnotisoitavan ajattelusta, huijaa hänen aivojaan, harhauttaa tietoisuuden tai palauttaa sen johonkin enemmän unenomaiseen kehityksen varhaisvaiheeseen – mutta jos tuolle ohitettavalle mielen komponentille pitäisi antaa nimi, epäilemättä kysymyksessä olisi nimenomaan *Tahto*. Hypnotisoija "pelaa ulos" tai käytännössä omii itselleen hypnotisoitavan Tahdon, ja kun tämä on tapahtunut, kaikki mitä hypnotisoija ääneen esittää, toteutuu hypnotisoidussa lainvoimaisella ehdottomuudella.

Hypnoosissa ei ole kyse aggressiosta, siis siitä että yksi pystyy alistamaan toista. Hypnoosissa on kyse pikemminkin inhimillisen kielen kaikkein alkuperäisimmistä ominaisuuksista. Se, että ehdottomasti tehokkaimpia ovat nimenomaan toteamuksen muodossa annetut suggestiot selittyy mahdollisesti sillä, että hypnoottinen tajunnantila merkitsee kehityksellistä regressiota primitiivisessä alkulaumassa vallinneiden sosiaalisten reaktioiden asteelle.

Alkulauman selviämisen ja hengissäpysymisen ehtona oli, että koko lauma seurasi johtajuroksen antamia hälytys-, hierarkia-, tms. signaaleja välittömästi ja niitä mitenkään kyseenalaistamatta. Koko laumalla saattoi siis olla ainoastaan yksi Tahto. Juuri tämänkaltainen "sosiaalinen" tahtotoiminto vaikuttaa hypnoositilassa. Siinä ei siis ole kyseessä vain hypnotisoijan ja hypnotisoitavan keskinäinen alistussuhde, vaan nimenomaan tietyillä ehdoilla, tietyllä regressiivisellä kehitystasolla elvytetty lajityypillinen yhteydenpitomekanismi. Toteavassa kielimuodossa annettu suggestio vastaa signaalia.

3.

Kun seuraavan kerran joku aynrandilainen libertaristi ottaa puheeksi "*vapaan tahdon*" tai taloudellisen "*vapaan toimijan*", muistakaa että kaikki, siis todellakin aivan kaikki, sanonko kolmannenkin kerran: *aivan kaikki* liberalistiset teoriat riittää kumoamaan *kokonaan* yksi ainoa sana: *hypnoosi*.¹⁾

4.

Hypnoosiin vaivuttaminen onnistuu mukavimmin ruumiintuntoja suggeroimalla. Jos pyydän sinua kuvittelemaan jotain esinettä, vaikkapa tuolia tai pöytää, tähän mielikuvaan ei liity juurikaan suoranaisia ruumiintuntoja. Mutta jos pyydän sinua ummistamaan silmäsi ja kuvittelemaan että kätesi muuttuvat painavammiksi tai että tuolin selkänöjä vetää vahvan magneetin tavoin sinua puoleensa, näitä mielikuvia ei pysty luomaan rekrytoimatta samalla elimistöä jossain määrin mukaan. Niinpä hypnotöörit tyypillisesti käyttävätkin erilaisia rentoutumismenetelmiä vaivuttaessaan hypnotisoitavia transsitilaan.

Ruumiintunnot, ja niihin liittyen taktiiliset kosketusmielteet, ovat erityisasemassa mielteiden joukossa. Ne ovat jotain hyvin perustavanlaatuista, ilmeisesti kehityksellisestikin syvemmillä sijaitsevaa ja varhakanaisempaa kuin esim. selvästi hahmottuvat näköhavainnot. Tässä ei ilmeisesti ole kyse enää edes pelkästään ihmisen lajityypillisistä ominaisuuksista, sillä vastasyntyneet bonobotkin menehtyvät ellei niitä kosketella.

Ruumiintuntojen ulkoistaminen on se mekanismi jolla ihminen on muodostanut käsityksensä ulkoisesta todellisuudesta ja siinä vaikuttavista voimista. Näin on tapahtunut sekä lajin varhaisessa esihistoriassa että esim. uudella ajalla, jolloin eurooppalainen ihminen havahtui kokonaan uudenasteiseen itsetietoisuuteen, eriytti oman minuutensa ja *objektivoi* ulkoisen todellisuuden sieluttaen sen omista ruumiintunnoista projisoidulla syysuhdeajattelulla. Tämän jälkeen hän *tiesi*, että tuuli tarttuu pihlajan lehvistöön ja taivuttaa puun vartta.

Ruumiintunnot näyttävät aina olennaista roolia, kun yksilö ottaa yhteyttä ulkomaailmaan. Voidaan ehkä väittää, että esimerkiksi fysiikan avainkäsite – "*voiman*" käsite – on ruumiintunnon ulkoistuma. Samoin oma kehomme mielikuvatasolla ulkoistetaan myös silloin, kun otamme yhteyttä yhteisöön. Mielteiden muodostumisen pohjalta on helppo tajuta miksi yksilö ja yhteisö ovat aina metaforisessa suhteessa toisiinsa.

5.

Millainen yksilö-yhteisöolento esim. Hitlerin *Kolmas valtakunta* ruumiintuntoineen oli? Motorisilla ja taktiillisilla mielteillä ladattu: vahva, kurinalainen, ruumiillisesti terve, yhteistahtia marssiva, omaa kiinteyttään ja yhdenmuotoisuuttaan varjeleva, vähäisintäkin epäjärjestystä sekä erilaisuutta sietämätön – ja äärimmäisen *projektiivinen*, oman jyrkän sublimoidun sielunsa pimeyden ulkoiseen vihakohteeseen, "epäpuhtaisiin" rotuihin ja alempiarvoisiin kansallisuuksiin projisoinut, fyysisten tunteiden varassa toimiva ja fyysistä ratkaisumallia tarjoava olio.

Ei ole sattumaa, että kun otetaan esille mikä tahansa natsipropagandan tuote ja analysoidaan kielenkäytön miellemaailma, ruumiintunnot, motoriset ja taktiilliset mielteet nousevat esiin vahvoina ja määrällisesti runsaina. "Vanhan ajan vallat käyvät nykyään yhteisrynnäkköön tätä maailmankatsomusta vastaan, koska ne tuntevat, että tässä syntyy uusi maailma vanhaa vastaan. Sellainen käsitys ja sellainen elämys tuo tietenkin mukanaan koko ajattelutavan käänteen, historiaa luovien voimien uuden tulkinnan", kirjoittaa eräs natsien pääideologeista, Alfred Rosenberg.

Tällaisen tyylipuhtaan, täysin motoristen ja taktiillisten mielteiden varaan rakentuvan julistuksen tunnot palautuvat hyvin syväälle ihmismielen primitiiviseen fyysissävyiseen alkuhämärään, jossa vain tuntemukset ja fyysisten tarpeiden dynaamiset viriämät ovat määrääviä, ja siksi tällaisella julistuksella kanssaihmiisiin saavutettava yhteys ei toteudu tietoisien järkiajattelun älyllisellä tasolla vaan joukkosielun tuntemuksina, alkuvoimaisina suggestioina.

Totalitaristinen yhteiskunta on aina militaarinen yhteiskunta – ja päinvastoin. Kuvittelemme kyllä mielellämme, että totalitarismi on tietyn, sen-ja-sen ideologian tuotetta – ja hämmästyttävää kyllä, näissä kuvitelmissa totalitarismin aina aiheuttaa jostain syystä juuri se ideologia jota niin vakaumuksellisesti itse vastustamme – mutta itse asiassa *mikä tahansa* opillis-tiedollinen ismi kelpaa totalitarismin kulissiksi. Totalitarismi on *vain ryhmäpsykologiaa*, ilmiö, jossa yksilöt menettävät yksilöominaisuutensa ja joukko alkaa käyttäytyä joukkona. Jos liian moni taantuu tarpeeksi primitiiviselle tasolle, joukkopsykologiset regressioilmiöt käynnistyvät.

6.

Ruumiintuntoja rekrytoivan totalitaristisen propagandan vaikutukset ovat kuin iskuja tietoisuuden vyön alle. Traagista on että ihmiset pitävät tällaisista iskuista. Niillä saadaan muodostumaan luja yhteys alkuykseyteen, elämänvoimien lähteelle.

Ne auttavat unohtamaan rajoittuneisuudet, ne kohottavat pinnalle *Uuden Alun*, joka luo kuvitelmat loistavasta tulevaisuudesta kokonaan uusilla ehdoilla. Vanhat synnit otetaan anteeksi, pöydät pyyhitään puhtaiksi, joukkovahvistautumisen mukana tuleva voimantunto auttaa torjumaan tietoisuudesta kaikki varaukset ja kriittisen epäilyn. Ruumiintuntoja rekrytoivalla propagandalla on aina sama kohottava voimansa ja katekteilla elvyttävä katarttinen vaikutuksensa. Meissä sykkivät mystiset rytmit, ja niiden tahtijaot määräävät myös tietoista, mielteisiin ja käsitteisiin perustuvaa ajatteluamme.

Aina kun meissä viriää tarve samaistua samanmielisiin kanssaihmiisiimme, olemme ottaneet ensimmäisen marssiaskelen kohti synnytyssairaalan vauvaosastoa. Sinne mennään rivissä sotilasmarssien soidessa – yhteistahti on joukon mahti, kuten työväenliike lietsoi joukkojaan – tai kuten näennäisesti "vapauttakin" lupaavat opit, kuten fysiokratian perintöä jatkanut liberalismi, voivat toimia kasvottoman kaikkivoivan rahan taloustotalitarismin soittokuntana. – Vaara alkaa aina siinä missä yksilöllinen äly menetetään, missä luova ajattelu kuolee ja yksityinen suu alkaa mutustella yhteisen opillisen ismin vahvistavia jankutuksia. ²⁾

Loistava polku – kunnian polut – voivat alkaa mistä tahansa, myös netin keskustelupalstoilta, mutta ne eivät ala minkään *nimenomaisen* opillisen "totuuden" piiristä. Yhtä lailla "suvaitsemisen" kuin "suvaitsemattomuudenkin" rintamajoukot saattavat jäykistyä jankutukseen, oppisanastot muuttuvat tunnustukselliseksi hokemiseksi, ajatus alkaa marssia samaa rataa, hypnoottiset vaikutukset vahvistuvat, kohta ollaan valmiita murskaamaan vastapuoli aidon rautaisilla argumenteilla.

7.

Tapa jolla joukkovahvistautuminen noituu ymmärryksen niin että jonkin opin yleiskäsitteet alkavat vaikuttaa ja vakuuttaa "totuudellisina" on traaginen. Inhimillisesti kaikkein korkeimmat kyvyt – kyky abstrahoida, muodostaa opillisia kokonaisuuksia ja käyttää ilmaiseeseen *yleiskäsitteitä* – ja primitiivisimmät sielunmekanismit – tarve muodostaa joukkoja, opillisia perheyhteisöjä, saada omille ajatuksille turvaa samaistumalla samanmielisiin – siis mieleemme kaikkein korkeimmat ja syvimmat kerrokset – voivat periaatteessa muodostaa millaisia keskinäiskytkentöjä tahansa.

Voidaan kysellä loputtomiin: miten oli mahdollista että kokonainen kansa, tavalliset vakaat saksalaiset, hulluuntui natsien vähäjärkisestä propagandasta, osti miljoonapainoksen Rosenbergin täysin käsittämättömästä kirjasta "Kahdennenkymmenennen vuosisadan myytti" ja luki kuusi miljoonaa Hitlerin "Mein Kampfia", jonka modernin englanninnoksen tekijä Ralph Manheim toteaa, että järjettömyydet täytyy vain kääntää järjettömyyksiä pysähtymättä miettimään mitä ne järkevästi ottaen voisivat tarkoittaa. Näihin kysymyksiin on vain yksi vastaus: sellainen on ihminen.

8.

Kokemukset kaikilta maailman sotarintamilta kertovat, että mitä normaaleimmat ja terveimmät nuoret miehet voivat pahoihin paikkoihin jouduttuaan raaistua ja elukoitua varsin nopeasti niin, että esimerkiksi raiskaavat vihollisen naisia ja tappavat lapsia. ³⁾ Ei ole mitään mitä ei ennalta tiedettäisi siinä, että raaistuminen ja psyykkinen regressio voivat olla koskaan korjautumattomia, parantumattomia. Puhutaan paljon rintamasotilaiden sodanjälkeisistä sopeutumisvaikeuksista, käpertymisestä ja koteloitumisesta, masennuksesta, kaikista post-traumaattisista oireista. Ei niiden pitäisi tulla kenellekään yllätyksenä, ne ovat osa kaikkien sotien seurauksia, ovat olleet aina, ja suomalaiset jos ketkä ovat sotia historiassaan joutuneet kokemaan. ⁴⁾

Suhtautumisemme sodan invalidisoimiin ihmisiin on tekopyhä. Sekin että heidät nähdään sankareina, tekee heille vääryyttä. Sankarin ja uhrin roolit eivät oikein ole yhteensovittavissa. Sotatapahtumat tapahtuvat aina joukkomittaisen taantuman vallassa, eikä ole mitään tapaa käsitellä sotia järjen tasolla myöhemmin. Sotahistoriat ovat niin sanotun "historiallisen järjen" liimaamista tapahtumien päälle, mutta tämä laastari ei auta ollenkaan niitä jotka sodassa rintamilla taistelivat. Sotahistoriat ovat vain päältäkatsojia varten, sotaherroja varten, ylimalkaan niitä herroja varten jotka nuorukaisia rintamille kuolemaan lähettävät. ⁵⁾

9.

Kaikki mitä edellä on sanottu voi luoda ainakin hieman valoa kysymykseen miksi meidän on vaikeaa päästä käsitteelliseen selvyyteen akseleilla "isänmaallisuus" vs. "militarismi", tai "kansalaistunnot" vs. "kansallistunnot". Tällaisten käsitteet eivät jäsenny meille selvästi, ja juuri näitä eroja selventämään tarvitsisimme ryhmäpsykologiaa. Se kuitenkin jäi oppihistoriassamme kehittymättä siitä syystä, että lisääntyvä individualismi vinoutti psykologian yksilöpsykologiaksi.

Silti meidän pitäisi ymmärtää että joukkopsykologiset reaktiot ja mekanismit elävät meissä syvimpänä osana sitä yleisihmisyyttä, joka on lajillemme ominainen. Ne eivät siis ole mitään epänormaalia, eivät mitään älyllisesti kyseenalaista, eivät myöskään minkään ylimmäisten, yli-inhimillisten järkiperusteiden mukaan asettuvia, valmiina "annettuja" ratkaisuja, joista meidän pitäisi valita jokin "oikea" opillinen vaihtoehto.

Voi olla olemassa isänmaallisuutta, jolla ei ole mitään militaristista ominaisuutta. Samoin on olemassa militarismia, jossa isänmaa toimii lähinnä pelkän asehulluuden ja aggression kulissina. Samanmielisyys ja samankielisyys voivat eri yhteyksissä olla yhtä lailla hyve kuin synti. Voimme kokea samankielisten kesken vahvaa yhteenkuuluvuutta ja historiallista kohtalonyhteyttä, jolla ei ole mitään tekemistä minkään patrioottisen, ruumiintuntoja rekrytoivan nostatuksen kanssa. –

Kaikki tällaiset tunteet nousevat *periaatteessa* terveeltä pohjalta, ja itse asiassa on jopa ihan se ja sama millä nimellä niitä kutsumme, jos vain ymmärrämme, että ne kaikki ovat mahdollisia ja luvallisia aina siihen pisteeseen saakka jossa ne muuttuvat "miestä väkevimmiksi" ja pelaavat ulos yksilöllisen Tahtomme.

Riippuu oman tietoisesta harkintamme vallasta, omasta tahdostamme, omasta *yksilöllisen eriytymisemme asteesta*, missä määrin annamme näille inhimillisille perustuntemuksille tilaa ja valtaa, tai missä määrin niitä kontrolloimme. Niiden lähtökohtaiseen mitätöintiin ei ole syytä, eikä se liene edes mahdollista – jos todellisuudentajuisia olemme – mutta niiden jälkikäteiseen historialliseen kritiikkiin saattaa joskus olla aihettakin.

10.

Jollei meillä olisi ryhmätunteita, meillä ei olisi myöskään esim. moraalialia. Moraali on täysin lajityypilliselle sosiaalisuudellemme rakentuva asia. Jokainen meistä syntyy tähän maailmaan jokseenkin tietämättömänä, "tyhjänä tauluna", ja jokaisen silmien vähitellen avautuessa ja tajunnan vähitellen avartuessa mieleemme muodostuu ensin "sinä" ja sitten vasta "minä". Näin elämme ikään kuin kaikki toistemme sieluissa, ja kaiken minkä teemme toisillemme, teemme myös itsellemme, itsessämme. Moraaliset tunteemme ovat siis olennainen ja rakenteellinen osa perustavanlaatuaista ihmisidentiteettiämme, "minäämme".

Jos menetämme tuntuman moraalisiin kehityskerroksiimme, muutamme epäihmisiksi. Sellaisiksi me voimme päätyä paitsi psyykkisen joukkoregression, yhtä hyvin myös tunnekylmän yksilöllisen älyllistämisen tietä. Siellä missä kylmä rationalisaatio ottaa vallan ja kuolettaa eläytymiskykymme, siellä kohta putoaa päitä. Talous "kylmine numeroineen" on yksi ajallemme ominainen sairaan rationaalisuuden laji.

On myös olemassa psyykenvammoja, syviä minävammoja, kuten psykopatia ja narsismi, joille on ominaista etteivät empatian ja ryhmätunteiden mekanismit ole koskaan kehittyneet. Jostain syystä tällaiset minävammaiset voivat joskus – itse asiassa aika useinkin – elää keskuudessamme jopa palvottuina Johtajina tai rakastettuina karismaattisina sankareina. Huomautan, ettei esimerkiksi urheilun lokerossa pysyvä urheilusankaruus ole sairasta, mutta sairasta siitä saattaa tulla jos sitä hyväksikäytetään esim. yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa.

Sokeutemme syvien minävammojen suhteen saattaa olla yksi seuraus siitä, että joukkopsykologia tiedonalana jäi kehittymättä ja ajattelumme on kaikenkaikkiaan niin individualistista kuin se on. Jos näkisimme ihmisen ryhmäpsykologiset ominaisuudet selvemmin, emme ehkä erehtyisi nostamaan psyykeltään sairaita ihmisiä johtajiksemme.

(*Verkkolehti Uusi Suomi Puheenvuoro-blogi 19.2.2013*)
-----

¹⁾ Sanoisin että uskomme "järkeen" – mutta aivan erityisellä tavalla uskomme opilliseen ajatteluun. Eli meidän pitää pystyä esittämään järkiajattelumme erityisessä opillisessa muodossa, ja vasta sitten voisimme itse siihen "uskoa".

On ikään kuin tarvitsisimme *opilliset käsitteet*, niillä muotoillut teoriat ja oppilauseet, korrespondenttisen totuudellisuuden todistukset – ja jos meillä nuo kaikki ovat "pakettina kasassa", silloin voisimme itse olla uskottavia omissa silmissämme, ja koemme että "asiamme" on yleispätevä ja tarpeen vaatiessa todistettavissa kaikille.

Juuri tällaisesta "opillisen ajattelun" nauttimasta auktoriteetista liberalismissa on kyse. Se nauttii aivan tietynlaista käsitekiinteyden sille antamaa uskottavuutta – eikä meillä ole oppisivistyksen historian antamalla eväillä mitään edellytyksiä tehdä mitään "päteviä" ajatusoperaatioita ryhmäpsykologisilla käsitteistöillä, koska sellaiset aikanaan yksinkertaisesti jäivät kehittymättä.

Otan liberalismiin yhteydessä kärjistetyksi hypnoosin esimerkkinä ilmiöstä, jolle ei edelleenkään ole kunnollista kuvausta eikä selitystä, vaikka ilmiön *todellisuudesta* tuskin kukaan pystyy esittämään epäilyjä. Mutta tämä esimerkki useimmiten toimii kaikkea muuta kuin esimerkkinä *koko* ajatteluamme vaivaavista "aukoista" – yleisesti hypnoosi-ilmiö ikään kuin jätetään omaan arvoonsa, jonkinlaiseksi ihmismielen kuriositeetiksi, jolla ei mitään yleistä esimerkkiarvoa ole.

Näin siis vaikka "sosiaalinen tahtotoiminto" kumoaa tosiasiaa jokseenkin kaiken mitä esimerkiksi niin sanotun "vapaan toimijan" mielikuvan varassa sanomme taloudesta. Siis todella kaiken. En ehkä sittenkään korostanut tarpeeksi tätä asiaa: että hypnoosi on siis ilmiö, joka kumoaa *kaiken* mitä ajattelemme taloudesta. Eivätkä siis *mitkään* talouden opillistukset ole päteviä.

Se on mielestäni outo juttu. Jos toiseen vaakakuppiin pannaan olemassaoleva mutta vailla opillista selitystä oleva ilmiö, jonka olemassaolo riittää kumoamaan olemassaolevan opillisen ajattelun, silti olemassaoleva mutta *pätemätön* opillinen ajattelu painaa toisessa vaakakupissa miljoonia ja taas miljoonia, miljardeja kertoja – tai euroja – enemmän.

Kaiken nimenoman opillisen järkiajattelumme rajoittuneisuus ja tapa, jolla voimme opillisilla yleiskäsitteillämme noitua ymmärryksemme, näkyy mielestäni hyvin tässä. Meidän pitäisi vain pystyä ymmärtämään, että virhe ei rajoitu talouden alueelle, vaan samat yhteisöominaisuuksia vs. yksilöominaisuuksia koskevat opillistuksen harhat ovat läsnä ja vaikuttamassa aivan kaikessa rationaalisuudessamme. Etteivät esimerkiksi ihmistieteet anna meille oikeaa tai edes käyttökelpoista ihmiskuvaa, jonka varassa voisimme suurimpia ajatusharhojamme edes auttavasti torjua.

Ajatusvirhe – tai nämä yleiset harhat – ovat ajatushistoriallisen kehityksen tulosta – ne eivät siis tietenkään eivätkä mitenkään ole kenenkään omia yksityisiä virheitä, vaikka suhtaudumme niihinkin niin että "pätevimpien" meistä pitäisi pystyä oman pätevän järkensä, henkilökohtaisen ajattelunsa puitteissa ratkaisemaan tällainen historiallisesti kehittynyt käsitevääristymä.

Tällainen olemassaolevan opillisen järkiajattelumme ja todellisen ongelman välinen skisma esiintyy tietysti *mutatis mutandis* myös kirjoituksen loppupuolella viitatussa pasifismi-teemassa. Ei ole ihme että nimenomaan pasifismi-aihe ponnahtaa monesti esiin ja herättää keskustelua.

Siinä yhteisöominaisuudet ja yksilöominaisuudet eivät mitenkään voi ajatushistoriamme antamalla eväillä kohdata toisiaan – ja siinäkin ihan epätoivoisesti yritämme esittää nimenomaan "opillisia" todisteluja puolesta ja vastaan. Meillä on jokin merkillinen vaatimus siitä että tarvitsisimme nimenomaan opillisen todistuksen *ennenkuin* voisimme uskoa itse "ilmiön" todellisuuteen tai vakuuttua sen merkityksestä.

Pasifismin suhteen tilanne on nimittäin juuri sellainen, että meidän on tyydyttävä yhtäältä kuvaamaan niitä yhteisöominaisuuksia joiden varaan rauhan ylläpitäminen yhteisössä perustuu – ja esimerkiksi *Doylen laki* on sellainen – ja toisaalta sitten jokaisen yksilön on kohdaltaan mietittävä omaa käyttäytymistään suhteessa tietoon tällaisista edellytyksistä eikä suinkaan suhteessa siihen, voidaanko opillinen "pasifismi-ismi" jotenkin todistaa ristiriidattomaksi tai jopa ikään kuin korrespondenttisessa mielessä "todellisuudessa paikkansapitäväksi".

2) Hiukkasfyysikko David Bohm pohtii yhdessä David F Peatin kanssa kirjoittamassaan kirjassa "Tiede, järjestys ja luovuus" kysymystä siitä miksi amerikkalaiset ovat niin epäluova kansa. – Fyysikon silmissä nimittäin juuri siltä he näyttävät.

Kirjoittajat päätyvät siihen, että "myönteisen kasvatuksen" – eli palkitsemisen ja kiittämisen käyttäminen kasvatuksen ja opetuksen keinoina – perinne tekee ihmistä kilttejä omaksujia ja ahkeria soveltajia, mutta ei synnytä kykyä kritiikkiin, mikä taas olisi kaiken luovuuden edellytys ja perusta.

Paljoltihan "liberalismi" ja myös tämä uusissa munankuorissa tarjottu yhtä hapan vanha sisältö, "uusliberalismi", ovat nimenomaan palkitsemiseen keskittyviä järjestelmiä. Kaikki mielikuvat "vapaan toimijan" menestymisestä hellivät ideaa yrittämisen ja ahkeruuden palkitsevuudesta. "Vaikeuksien kautta voittoon, jokainen on oman onnensa seppä", slogan kuuluu.

Kuinka tällaisille kilpailumentaliteetin ja palkkiojärjestelmän sisäistäneelle ihmisille sitten voitaisiin sanoa, että talous on paradoksaalinen järjestelmä, jossa siitä, että kaikki toimivat itselleen parhaalla mahdollisella ja tehokkaimmalla tavalla, ei suinkaan seuraa se, että asiat yleisesti ottaen muuttuisivat paremmiksi. Että seuraa vain rahatalouden ja reaalitalouden toisistaan irtoaminen, tuloerojen kasvu, omaisuuksien keskittyminen vinoutuneisuudessaan imaginaarisiin suhteisiin, ja kaiken lisäksi vielä absoluuttisen köyhyyden palaaminen ja räjähtäminen.

En tiedä, miten kriittisyyttä sitten voitaisiin järjestelmässä "opettaa". Kielen ja ajattelun kannalta tilanne on sellainen, että jokaisen on ensin opittava "puhumaan totta", vasta sen jälkeen voi opetella "valehtelemaan". Kaikki kriittisyys tarvitsee vakaan ja "varmuudesta" muodostuvan taustajärjestelmän, jossa virheet voidaan osoittaa virheiksi. –

Törmäämme paradokseihin. Samanlaisiin, joita koko elämän mittaisesti merkitsee esimerkiksi se, että vain rautaisen vahvan varhaislapsuuden symbioottisen perusturvallisuuden perustalta mahdollistuu myöhemmässä elämässä pitkälle menevä yksilöllinen eriytyminen.

Meidän on ilmeisesti "elätettävä" mielessämme yhtä aikaa lujia totuudellisuuden muotoja, ja toisaalta kyettävä irtoamaan kaiken "varmuuden" maaperältä ja pystyttävä sietämään sitä syvää sielullista epävarmuutta, jonka tietoisuus ajattelumme ikuisesta rajoittuneisuudesta tuo mukanaan. En tiedä onko tämä käytännössä aina mahdollista, mutta en näe mitään tiedonfilosofisia esteitä tuollaisen tilanteen olemassaololle, sen olemassaolon myöntämiselle, enkä edes tilanteen *jonkinasteiselle* jatkuvalla hallitsemiselle.

Tällainen dualismin kuilu on siis "varmuuden" ja kritiikin, lapsen ja aikuisen, yhteisöominaisuuksien ja yksilöominaisuuksien, koherenssin ja korrespondenssin, vanhan ajan ja uuden ajan – kaikkien näiden välillä. Se on periaatteessa nykyisillä hengenresursseilla mahdoton kuilu *ylitettäväksi*, mutta ei mahdoton *tunnistettavaksi* ja *tunnustettavaksi*.

³⁾ Aggressio voi aina palata kehiin siellä missä regressio saa vallan. Siinä suhteessa esimerkiksi kulttuurien "erilaisuus" on lumetta – kaikkialla pinnan alla paljastuu sama väkivalta. Raaka väkivalta on vain raakaa väkivaltaa, sillä ei ole erityisiä kulttuuriominaisuuksia.

Kulttuurien keskinäiset vertailut voivat tapahtua joltain *yleisinhimilliseltä* pohjalta, kuten esimerkiksi *yhteisössä vallitsevan sosiaalisen sidonnaisuuden asteen* perusteella. Tällaisia vertailuja emme kuitenkaan oikein pysty tekemään, koska olemme ryhmäpsykologiassa niin avuttomia.

Avuttomuuden ratkaisemme sitten kulttuurirelativismilla. Tai jollain vielä paradoksaalisemmalla, älyllisesti surkeammalla rimalälytyksellä: vieraiden kulttuurien kaikinpuolisella ihannoinnilla.

⁴⁾ Saksassa valtavan elämäntyön saksalaisten sotatraumojen käsittelijänä tehnyt kirjailija Günter Grass vasta vanhoilla päivillään omia muistelmiaan kirjoittaessaan tajusi itse olleensa lyhyen ajan nuoruudessaan natsien nuorisjärjestön jäsenenä. Asia oli koteloitunut hänen mielessään niin että muistot sen ympäriltä olivat pyyhkiytyneet, ja vasta oman menneisyytensä "sipulia kuoriessa" asiat palasivat hänen mieleensä.

Psykoanalyttikolle muodostaa ongelman miettiä kunkin sotatrauman hoitoa siltä kantilta että olisiko ollenkaan syytä "kuoria koteloituneita sipuleita", vai pitäisikö pikemminkin vahvistaa niitä psyykkisiä panssareita joiden taakse kipeät kohdat on saatu suljettua. Tällaisiin kysymyksiin ei varmaan ole mitään yleispäteviä vastauksia, eikä ainakaan mitään yleispätevää moraalialia, jonka pohjalta terapiassa pitäisi pyrkiä nimenomaan jompaankumpaan vaihtoehtoon.

Olen itse viettänyt joitakin aikoja sairaalassa osastoilla joissa on paljon sodankäyneitä miehiä. Kun psyykkinen kunto ikääntyessä alkaa pettää, muistoista nousee esiin paljon kaikenlaista – ja myös tai ehkä ennen muuta sellaista, joka ei oikein sopisi kenenkään kuultavaksi. Olen yökaudet kuunnellut mitä kuvottavimpia juttuja, joita veteraanien mielen tunkioihin on ollut haudattuina. Käsitykseni kaikkien sotien regressioista vaikutuksista kyllä saivat näistä kertomuksista varsin pyytämätöntä tukea.

Jokin ihmismielen tyypillisille työnjaoille ominainen tietysti tulee näkyviin tuollaisessa. On ymmärrettävää, että veteraanien kunniaa julkisesti varjellaan aivan sietämättömään loukkaantumisherkkyyteen saakka. Se palvelee ihmisensuojelua – mutta tietenkään se ei anna oikeaa kuvaa sodasta ja siitä mitä raaistuminen peruuttamattomasti tekee ihmisille. "Isänmaallisuus" on arka käsite. Se että sotien jälkeenkin syntyneet ikäluokat vielä luokittelevat toinen toisiaan tuollaisen käsitteen sisältämällä magialla, ei ehkä ole asian traagisin puoli. Traagisin puoli ovat peruuttamattomasti psyykeltään vammautuneet miehet.

5) Mielestäni *pasifismi* ole mikään oppi, vaan eräs kaikkea opillisuutta purkava vastaus ikuisen ihmisen ikuisiin ongelmiin. Oppeja, hienoja ja suuria, ihmistä ja elämää suurempia – kunnian- ja häpeäntuntoja ja muita ryhmäsidonnaisuuteen kuuluvia tuntemuksia esiinnostattavia ja jumalallista tuomiovaltaa legitimoivia oppeja – niitä meillä on maailma täynnä, mutta niiden kosketuskohdat elämän perimmäisiin kysymyksiin ovat varsin väisteleviä. Ne kehittyvät enemmänkin peittämään kuin paljastamaan todellisuutta – ne asettavat ihanteita eivätkä kerro miten päästäisiin sellaiselle mielen maaperälle jolla todellisuudentajutonta ihanteellisuutta ei tarvittaisi. – Mutta opeista pidetään kiinni opillisen oikeassaolemisen tarpeen vuoksi.

Olen aina sanonut, ettei ihmisiä erityisesti kannata tappaa, kun jokainen kuitenkin kuolee aikanaan, joka tapauksessa. Kukaan ei ole toistaan ikuisempi. Elämä ei ole omaa ansiotamme, emmekä kukaan oikeasti omaa valtuuksia toistemme elämän ennenaikaiseen lopettamiseen. Jos kuvittelemme ja koemme sellaisia valtuuksia omaavamme, silloin jokin todellisuudentajussa horjuu. – Ja kun militaarit alkavat puhua eteen tulevista "realiteeteista", silloin elämän todelliset realiteetit ovat totaalisesti hukkuneet.

Tulkitsen niin sanotun *Doylen lain* niin, etteivät ryhmäsidonnaiselta asteelta irti kasvaneet moniarvoiset demokratiat sodi keskenään. Maailmanhistoria ei tunne tällaisia sotia. Sotatilassa yhteiskunta taantuu, vallan rakenteet auktorisoituvat, ja vallan "voimaviivat" tulevat "ylhäältä alas". Niin kauan kun yhteiskunnissa saadaan vallitsemaan sellainen systeeminen tila, jossa vallan voimaviivat kulkevat "alhaalta ylöspäin", niin kauan valtiot eivät sodi keskenään.

Me emme tietenkään ole toistaiseksi oppineet läksyjämme moniarvoisesta demokratiasta. Olen puhunut paljon siitä miten falskeja näkemyksemme oman demokratiamme todellisesta olemuksesta ja arvosta ovat. Esimerkiksi, ettemme ymmärrä tapaa, jolla *moniarvoisuus* ja *monikulttuurisuus* ovat toisensa pois sulkevia vastakohtaisuuksia. Meillä on vielä toivottoman pitkä matka näiden ihan perustavanlaatuistenkin yhteiskunnallisten vakioiden ymmärtämiseen.

"*Doylen laki*" ei ole vain moniarvoisen demokratian määritelmä – jota tukevat mm. Hannah Arendtin pohdiskelut "vallan voimaviivojen" suunnista – vaan se on myös muistutus siitä, ettei tällaista demokratiaa voida *asein* puolustaa. Monelle se on kammottava ajatus. Että siis ihmisellä – ihmisessä – on jotain joka on olemassa *vain hänen korviensa välissä*, ja joka murenee sukupolvien ajaksi, peruuttamattomasti, jos sitä yritetään ylläpitää väkivallan avulla.

Regressioon ja väkivaltaan meillä on aina lajihistorian petaamat valmiudet. Moniarvoinen demokratia on vasta muutaman sadan vuoden kehityksen tulos. Nämä muutamat sadat vuodet – siis eurooppalaisen uuden ajan historia – ovat erityisen ajattelulaatunsa vaikutuksesta muuttaneet maailmaa – ihmisen elämänehtoja ja elämänmuotoa – tuhatkertaisesti enemmän kuin mitä ihmiselämän puitteet muuttuivat koko ihmissuvun historian aiemman miljoonan vuoden aikana yhteensä. Mutta tämän historiallisen ilmiö erityislaatuista emme konkreettisista todisteista huolimatta tajua. Meille se merkitsee vain asetekniikan tuhovoimien miljoonakertaistumista.

Meidän ei pitäisi julistaa heppoisesti perusteltuja opillisia "ikuisia totuuksia" ihmisen lajityypillisistä ominaisuuksista. Ihmiskuvamme on puutteellinen, nyt aivan erityisellä tavalla vääristynyt. Historiallisia oikaisuja tarvitaan.

Elleivät elämää säilyttävät voimat meissä olisi olleet vahvempia kuin elämää tuhoavat voimat, olisimme lajina kuolleet sukupuuttoon jo ammuin. Lajinsisäisen väkivallan tuhoisuus on ihmisen ongelma, mutta realistina näen väkivallan regressioilmiönä ja demokratian kehitysilmionä.

Historiallisesta hallintokulttuurista

1.

Projektiivisille sielunmekanismeille on ominaista, että omat sielunkipeydet ja muut viat nähdään heijastettuina ulkomaailmaan. Projektioista vapaita ovat vain narsistit ja psykopaatit, syvästi minävammaiset ihmiset, joiden suhde ulkomaailmaan ja lähimmäisiin määräytyy heidän sairautensa ehdoilla. Heillä ei ole varsinaista omaa persoonaa, eikä heistä siten aidosti lankea lähimmäistensä suuntaan minkäänlaista sädettä. He ovat sairaita tunnetyhtiä subjekteja, objektirakkauteen tyystin kykenemättömiä.

Narsistit tarvitsevat kipeästi muita ihmisiä ollakseen ylimalkaan olemassa. Narsisti tarvitsee lähteensä, peilikuvansa – lähimmäiset tyhjiin imevä riippuvuus on ainoa narsistisen rakkauden muoto. Narsisti imee elämänenergiansa muilta antamatta vaihtokurssissa mitään takaisinpäin.

Narsistit eivät ole luovia ihmisiä, niin paljon kuin taiteilijoina tai kirjailijoina itsensä identifioivissa ihmisissä narsisteja onkin – ja niin "ihanan säkenöivinä persoonina" kuin näitä ekstreemi-ihmisiä ehkä yleisesti ja vallankin vertaistensa joukoissa pidetäänkin. Samoin moraalisen päätöksen vallassa hurmioituneiden aatteellisten maailmanvalloittaja-narsistien vuodatuksissa nähdään usein juhlavaa – tai sitten pirullisen terävää – yhteiskuntakritiikkiä, vaikka niissäkään ei ole kyse muusta kuin sairaan kitkerän sielun myrkyistä.

Mutta pahimmin narsisti kostaa maailmalle kokemansa verisen loukkaantumisen – loukattu narsisti joko menee sokkiin tai saa primitiivisen raivokohtauksen. Rakastavan, tai ehkä pikemminkin ihailevan, "lähteen" poislähtö jättää narsistin täysin tyhjän tylyyn järkytystilaan – tappion tunnustamisen hetkellä Hitlerille oli järkytys miten Saksan kansa "petti hänet".

Suomalaisten "itsesäälän määrää ei mittaa järki eikä kärki määrää", laulaa Eppu Normaali. Se ei ehkä pidä paikkaansa – kansallinen narsismi on mitali, jonka päällispuolella on nimenomaan kansan kärki, eliitti. Kurkistamme nimenomaan eliitti-ihmisen yksityiselämään, kun luemme Saarikoskea: "Yöt ovat vaikeimmat. Hänen itsesäälinsä, joka päivällä uinui suuruudenhullujen suunnitelmien seremoniallisissa poimuissa, virkooa. "

Psykopaatti taas kokee jokaisen vastaantulijan kilpailijakseen, joka oitis sijoittuu joko hänen ylä- tai alapuolelleen. Psykopaatti tajuaa maailmasta vain valtasuhteet. Psykopaatti ei ymmärrä mitään syvällisempää sen enempää itsestään kuin kanssaihmisistä – kun narsistin psyyken pohjalla on koskaan tyydyttymätön tyhjä minä, psykopaatin psyyken pohjalla on ikuinen valta-asetelma. Hän osaa kuvitella ja kokea kaiken vain olemassaolevien tai todellisiksi kokemiensa valmiiksi kalkittujen kilparatojen kautta.

Psyyken muista ominaisuuksista on psykopaatin kohdalla turha puhua – niistä ei pitkää luetteloa synny. Psykopaatin kilpailuvietti tulkitaan kuitenkin julkisuudessa usein tehokkuudeksi, ja psykopaatteja poliitikkoina tai yritysjohtajina jopa ihailaan. Ihailijoina tietysti usein ovat toiset psykopaatit.

2.

Projektio voi sekin olla joissakin tapauksissa sairas suhde ulkomaailmaan, mutta sentään kuitenkin suhde. Projektiviisiin sielunmekanismeihin meillä kaikilla on rakenteelliset valmiudet. On luultavasti oikein sanoa, että psyykemme on rakentunut kehityskerroksista, ja että kehityksellisesti myöhemmät kerrokset edellyttävät, hyödyntävät ja kontrolloivat varhaisempia kerroksia. On luultavasti oikein sanoa, että jossain mielemme pohjalla on jonkinlainen yleinen elämänvoimien vitaalinen dynamo, joka pitää meitä ikään kuin valveilla ja tietoisina – ja jollakin lailla on olemuksellisesti kollektiivinen se olento, joka toimii lajityypillisen sosiaalisuutemme "viritinvahvistimena".

Sosiaalisuuden kantoaallot läpäisevät nimittäin kaikki psyykemme kerrokset ja resonoiivat ja rekapituloituvat sitten yläkerroksissa, tietoisien yhteisen intersubjektiviisen kielen ja ajattelumme sfääreissä. Miten pitkälle tahansa yksilöminuus voikaan eriytyä, aina jokaisen yksilön mielen pohjalla on yhteisö.

Jos projektion "terve" ominaisuus pelkistettäisiin, olisi luultavasti oikein sanoa, että nietzscheläinen näkemys mielen pimeissä kellareissa ulvovista susista ja yläkerran salin kirkkaassa valossa laulavasta enkelikuorosta kuvaisi projektion normaalitoimintaa. Pidämme mielemme demoneita kurissa kehittämällä niille tietoisuudessa niitä kontrolloivia vastavoimia. Ihmislajin primitiivisessä historiassa rituaalit olivat tällaisia hallitsemattomien tunteiden hallintamekanismeja. Paljoa ei kulttuurievoluutio ole tuonut mukanaan ja lisää – mitä nyt kielen käsitteitä ja tiedollisia ajatuksia. Nekin tuppaaavat yhä olemaan alistettuja palvelemaan vain alkuperäisiä tarpeita – alitajunnan demoneiden valjastamista.

Tiedollisten vastavoimien kehittymisestä on ikävänä seurauksena se, että tietoisiksi, käsitteellisesti ilmaistuiksi hyveiksi nousevat juuri ne arvot, joista itse asiassa meillä on suurin puute – nostamme arvoiksi siis niiden paheiden vastakohtat jotka meitä erityisesti oman psyykemme pohjalla vainoavat. Sukupuolista siveyttä korostavat eniten ne joiden alitajunta on suttuisin ja ahdistunein. Militaarista kuria ja kontrollia kaipaavat eniten ne joiden oma mieli on pahasti hajalla. Rauhanuskontoa tunnustavat juuri kulttuurit joilla on pahimmat väkivaltayllykkeet. Jne. –

3.

Projektion ikävänä seurauksena edelleen on, että yleisen kielen käsittepinnoille muodostuu tunnustuksellisia oppeja – uskontoja, aatteita, ideologisia ismejä – jotka tarjoavat "samanmielisille" sosiaalisen ryhmävahvistautumisen mahdollisuuden. Eräänlainen projektiviisten mekanismien ylittämätön refleksiopingingpong saavutetaan, kun alunalkaen suttuisten alitajuntaisten yllykkeiden vastapainoksi muodostuu yleisesti tunnustettuja ihanteellisia, yliabstrakteihin yleiskäsitteisiin perustuvia propagandaoppeja, joihin samaistumalla heikot yksilöt kokevat ryhmävahvistautumista – niin että tällaisten oppien tunnustuksellinen "totuudellisuus" saa samalla siunauksensa.

Ei siis ole vain niin, että moraalisesti arveluttavat alitajunnan demonit painettaisiin tiukasti tiedostamattoman syvyyksiin ja paikattaisiin tietoisuudessa vastakohtaisilla "arvoilla", vaan on myös niin, että "tietokin" saa siunauksensa – totuudellisuutensa – tunnustuksellisella sosiaalisen sidonnaisuuden kaavalla. Eikö olekin mielenkiintoinen ilmiö, että kaikesta "yhteiskunnallisessa keskustelussa" raivokkaasti viljellystä "faktatiedosta" huolimatta juuri kukaan ei koskaan todellisuudessa muuta aatteellis-ideologisia kantojaan? – Itse asiassa en muista omalta viidenkymmenen vuoden julkisen vaikuttajan ajaltani oikeastaan ainoatakaan tapausta, jossa joku olisi tiedollisin perustein vaihtanut aatteelliseen samaistumiseen ja ryhmävahvistautumiseen perustuvaa "vakaumustaan". Se on paradoksaalista – sanoisin: tragikoomista.

4.

Koska ihminen on lajityypillisesti sosiaalinen olento, ja koska inhimillinen kieli ja ajattelu ovat sosiaalista ja historiallista muodostetta – yksityinen kieli on mahdottomuus, eivätkä "ajatukset" suinkaan synny tyhjästä yksilön päässä – mielemme rakenteellisiin kerroksiin pohjautuva projektiivisuus tulee näkyviin myös kollektiivisella tasolla. Esimerkiksi historiassa uudet totuudet usein syntyvät vastakohtina edeltäjilleen.

Omaan ajatteluamme eniten vaikuttanut ajatushistoriallinen mullistus tapahtui eurooppalaisen keski- ja uudenajan taitteessa, jolloin keskiaikainen depersonalisoitunut olemassaolonkokemus mullistui ja tapahtui niin sanotun "kartesiolaisen subjektin" herääminen. Sen jälkeen individualismi on toistaiseksi vain vahvistunut.

Sosiaalisten ja historiallisten muodosteiden – niin sanotun "yleisen ajattelun" – ilmiöt ilmenevät yhteiskunnan julkispinnalla aina tietynlaisina käsittekonstruktiona, joissa tiettyjen, erityistä pysyvyyttä ja "totuudellisuutta" tavoittelevien avainkäsitteiden ympärille merkitysverkostoihin muodostuu "opillisia" kokonaisuuksia, joissa yleistä yhteisyyttä ja ryhmävahvistautumista koetaan. Vaikka kieli ja ajattelu ovatkin intersubjektiivisiä elementtejä, yksilöt kokevat ajattelunsa "omanaan" ja ryhmävahvistautumisen antaman "totuudellisuuden" omana oikeassaolemisenaan. Se on individualismin harhaa.

Noin neljänsadan vuoden mittaan individualismi on kasvanut sokeuden asteelle. Kykymme ymmärtää sosiaalisia ja historiallisia muodosteita on jokseenkin kokonaan kadonnut.

Kuvittelemme yhteiskuntien muodostuvan atomistisista yksilöistä, ja psykologiatiede yrittää jäljittää jonkinlaista autonomista ideaaliyksilöä. Kaikki kehitys joka on koskenut kartesiolaista "maailmaa tarkkailevaa subjektia" ja "objektivoituvaa todellisuutta" – yhtäältä yhteiskuntien demokratisoitumista, toisaalta luonnontieteitä ja todellisuudenhallintaa koskenutta kehitystä, joka uudella ajalla on ollut todella valtavaa – saa lopulta alistua sokean individualistis-liberalistisen talousajattelun raameihin – pohjimmiltaan uskonnollislaatuiseen ajatteluun, joka palautuu keskiaikaiseen ptolemaiolaiseen maailmanjäsenyyteen.

Talousmaailman keskipistehän on taloudellinen toimija ja toimijan tilinpidon nollapiste. Siitä pisteestä asettuvat plussat ja miinukset paikoilleen, ja syyt ja seuraukset saavat järjestyksensä. Mitään kartesiolaista objektivaatiota ei "taloustieteessä" ole – se on pohjimmiltaan uskonnollinen ajatusjärjestelmä, joka parhaimmillaan luo uskonnollisen valtamagian, jota legitimoidaan ja pätevitetään illuusioilla numeerisesta eksaktiudesta.

5.

Individualismi ja objektivaatio ovat uuden ajan loppua kohden pirstoneet myös tiedollisen – niin sanotusti "tieteellisen" – ajattelun sen sisältä käsin. Koherenttisia kokonaisuuksia hahmottanut totuudellisuus on pirstoutunut korrespondenttista "paikkansapitävyyttä" jäljittäväksi yksityiskohtien totuudellisuudeksi – ja tämän "kehityksen" myötä olemme päätyneet eriytyneiden tutkimuskohteiden, koulukuntien ja oppisuuntien, erilaisten "ismien" maailmaan, jossa jo jonkin ismin mukainen käsitepuutteistus riittää antamaan asioille totuudellisuuden leimaa.

Eräs tragikomedian asteelle kasvanut seuraus tapahtuneesta tiedollisesta pirstoutumisesta on, että tiedolliset ja aatteelliset ismit voivat nyky maailmassa asettua samalle lähtöviivalle ja käydä kilpailua toistensa kanssa. Tragikomedian tästä tekee nimenomaan projektiivinen taipumuksemme. Kun tiedollinen ja aatteellinen avainsanasto alkavat vahvistaa toisiaan, alitajunta pääsee jokseenkin estottomasti herkuttelemaan mitä mielikuvituksellisimmilla alueilla mitä mielikuvituksellisimpien käsitteistökyhäelmien varassa.

Jos joku haluaa havainnollisen esimerkin siitä millaiseen täydelliseen ja älyllisesti tökeröön keskiaikaiseen skolastiseen käsiterealismiin tässä voidaan ajautua ja palautua, tutustukoon Helsingin opetusviraston hiljattain laatimaan kyselyyn perusopetuksessa noudatettavista "eettisistä periaatteista". Kritiikkiä tätä käsitesekoilusoppaa vastaan onneksi vielä nousee.

6.

On kaikille ihmisyyhteisöille ominaista pyrkiä vahvistamaan sisäistä eheyttä. Siinä, että vieraita torjutaan tai että pahuutta projisoidaan ulkopuolisiin ei sinänsä ole mitään ihmiselle vierasta. Ihminen on juuriaan myöten sosiaalinen laji, ja pyrkimys yhteisön sisäisen kiinteyden varjelemiseen on meihin miljoonan vuoden evoluution myötä elimellisesti sisäänrakennettu.

Oman "länsimaisen" kulttuuripiirimme kirjoitetun historian voisi miltei pelkistää sarjaksi enemmän tai vähemmän väkivaltaista pahuuden projektiota. Ensimmäisiä kristittyjä vainottiin ja tuhottiin "ihmiskunnan vihollisina" ja nyt "rasisteja" nimitetään "ihmisarvon vihollisiksi". Siihen väliin mahtuu paljon kaikenlaista joka on paljolti samanlaista. Toisia, toisuskovia, harhauskovia, noitia, kapinallisia, epäisänmaallisia, kommunisteja – vainon kohteita on tarvittu aina. Kaikenlaiset ismit ovat olleet leimakäytössä kun suuri yhteisöllinen enemmistö ja sen suuntaa-antava kärki, "hyvää tarkoittava" eliitti on kautta aikojen yrittänyt tuhota maailmasta "pahuuden".

Se mistä oikeasti kannattaisi olla huolissaan, on nimenomaan enemmistö. Yhteiskunnat ovat varsin yhdensuuntaisia mekanismeja, ja eliitti on aina se joka sanelee sisällön sille mikä on yleistä "hyvää". Eliitti on se joka tosiasiasa vainoaa sitä uhkaavia vähemmistöjä – eliitti on se jolla aina on enemmän valtaa kuin ymmärrystä. Eliitti on se joka kirjoittaa lait jotka aina ovat eliitin puolella. Eliitti on se joka saa sensuroida ja määrätä sananvapauden rajat, joka kriminalisoi sitä uhkaavat ismit, joka kirjoittaa lakiin rasismijahdit ja vihapuhevainot.

7.

Me suomalaiset olemme historiallisesti vieraalla kielellä vuosisatoja hallittua kansaa, jolle ovat tyypillisiä kaksijakoiset alistamis- ja alamaisasenteet. Tässä suhteessa olemme varsin poikkeavassa määrin psyykkisesti rasitettu kansa. Meitä rasittaa ruotsinkielisen hallinnon huono hallintoperinne ja suomensuomalaisen enemmistön syvälle sieluihin syöpynyt hallintoalamaisuus.

Vaikka olemme itsenäistyneet ja meillä on muodollinen – vaikkakin tosiasiasa kansalaisten enemmistön mielipiteet esimerkiksi pakkoruotsikysymyksessä yhä mitätöivä ja puoluepukareiden sisäpiiriin puolueparlamentarismiksi käpertyvä – "demokratia", käytännössä kaikki poliittinen päättäminen meillä on olemuksellisesti yhä rahvaaseen suunnattua kontrollipoliittikkaa.

Jos joku joskus on miettinyt miksi kaikessa julkishallinnossa meillä on kitkerä kansalaisia korkealta ylenkatsova, kiusaava ja kampittava sävy, se johtuu siitä että ruotsalaisperäinen hallintokulttuuri elää täällä yhä hyvin. Sillä on miltei tuhatvuotinen alistamisperinne takanaan, kaikki sen itse määrittelemät hyveet puolellaan. Se on kyseenalaistamaton malli, meille ylhäältä annettu.

Kontrollipolitiikkaa se on, ihan hallinnon koko leveydellä. Eduskunnan puhenäyttämöltä oopperan laulunäyttämölle, ruotsinkielisen historiallisen kulttuurieliitin paradoksaalisesta saksalaissuuntauksesta ja edelleen ja uudelleen muotiin nousseesta ryssävihasta suomalaisrahvaalle sallittuun tai suunnattuun tappelu- ja pussikaljakirjallisuuteen ja -elokuvaan saakka. Ja siitä ohi, sen ohessa aina YLE:n jollain itseoikeutetuilla ja tai ajattelemattomilla valtuutuksilla omaksumaan poliittiseen monikulttuurisuuspropagandaan – koko rintaman leveydellä.

Projektiivista kontrollipolitiikkaa. Tutkimusten mukaan esimerkiksi suomalaisten tuntema ryssäviha on eurooppalaista huippuluokkaa – vastaavaa ei tunneta edes N-liiton miehittäminä olleissa maissa. Suomalaiset kiusaavat toisiaan niin työpaikoilla kuin koulussa – ennätysmäärin, ja tyypillisesti historiallisen hallintoperinteen eniten määräämissä yhtenäiskulttuuri-instituutioissa, kirkossa, kasarmilla, koulussa. Jopa sosiaalivirkailijamme suhtautuvat suomensuomalaisiin avuntarvitsijoihin kahdeksan kertaa syyllistävämmin ja tylymmin kuin heidän pohjoismaiset kollegansa omiin asiakkaisiinsa.

Se on kaikki projektion mekanisme. Myös nyt niin pinnalla oleva rasistijahti ja vihapuhevaino ovat huonon hallintoperinteen välttämättä tarvitsemia projektion mekanismeja. Ne ovat osa sitä hallinnon harjoittamaa kansalaisten kontrolloimista, kiusaamista, kampittamista ja kaiken tuoreen ja terveen mitätöimistä, joka vain voi pitää yllä eliitin oman ryhmävahvistautumisen takaavaa ja kipeästi tarvitsemaa ylemmyudentuntoa ja ylenkatsetta sivistyssyötön kohteena olevia yhteiskunnan "vääräoppisia" kohtaan.

Parannuksesta ei ole tietoaakaan. Sen sijaan että olemme huolissamme "rasisteista" yms – joilla on suhteessa omaan alitajuntaansa paljon terveemmät elämäntunnot kuin akateemisella väellä ikinä – meidän pitäisi olla todella huolissamme "sivistyneestä ja suvaitsevaisesta" yhteiskuntaeliitistämme.

Ongelmat eivät todellakaan ole sivistymättömässä tai suvaitsemattomassa rahvaassa, vaan niissä itseään "sosiaalisesti ylöspäin" identifioivissa "kunnon ihmisissä", jotka eivät ymmärrä että heidän oma alitajuntansa on tehnyt heille pahanlaatuiset tepposet.

8.

Eurooppalaisella uudella ajalla syntyneet kansallisvaltiot olivat individualistisen yksilöidentiteetin projektioita yhteisötasolla – ja juuri kansallisvaltiot saattoivat toimia pohjina sellaisten arvojen kuin yksilönvapauksien ja -oikeuksien sekä demokratian kehittymiselle.

Nyt kuitenkin tämä kehitys on kasvanut individualistisen sokeuden asteelle, ja vallan kaappaa ylikansallinen talous, joka puhtaaksiviljelee objektivaatioon kuuluvan kvantifikaation ja muuttaa yhteiskunnat numerotalouden pelilaudoiksi. Kasvoton kaikkivoipa raha luo taloustotalitaristisen koneiston, jonka rattaiksi kaikki joutuvat. Eikä tämä raha omia sääntöjään noudattaessaan – pyrkiessään vain rahan tuottoon – tarvitse mitään inhimillisiä päämääriä.

Kun raha saa vallan, alitajunta ja tietoisuus joutuvat kumpikin lahtipenkille. Vain projektiivinen mekanismi jää jäljelle. Kuinka konkreettisesti maailmassa kansalaisten käy? –

Ennustan, että samaan aikaan kun sokeimmat individualisti-liberalistit runnaavat silmät umpeen muurattuina talouden tunnusnumeroiden ylivaltaa ja taloususkonnon kulissikseen tarvitsemaa eurooppalaista liittovaltiota, puhkeaa eurooppalaisissa vanhoissa valtioissa väkivaltaisia verisiä mellakoita. Niillä ei ole kunnollisia muotoja eikä selvästi ilmoitettuja päämääriä – niissä ilmenee vain se täydellinen järjettömyys joka nykytilanteelle on niin pinnan alla kuin käsitesekamelaskan valtaamalla julkispinnalla ominaista.

Meillä on nyt sekä sairas alitajunta että tiedolliset ideologiat täysin vääristyneitä ja totaalisesti todellisuuden ulkopuolella.

9.

Siinä vaiheessa kun väkivallan kynnyksessä tahansa yhteiskunnassa ylitetään, paluuta ei enää ole. Se ei kuitenkaan tule tapahtumaan ensimmäiseksi Suomessa, koska meillä yhteiskuntaeliitti on YES-miesten ääri-liike, ja kansa vastaavasti vuosisataisella alistavalla hallintokulttuurilla masennettu ja kyvytön nousemaan barrikadeille. – Tai siis ei vain nousemaan barrikadeille, vaan ylimalkaan kyvytön sanomaan millekään päänäpötkimispolitiikalle selvästi EI, EI, EI!!!

Meillä on historiallinen petaus hallintoalamaisuudelle ja kritiikittömälle "lainkunnioitukselle" – me emme kansana pysty heittämään kapuloita ylikansallisen kasvottoman kaikkivoivan rahan taloustotalitarismin rattaisiin.

Emme siitä huolimatta että se on ihmisarvon, yksilönvapaudet ja -oikeudet mitätöivä järjestelmä, todellinen itse itsensä oikeuttava, automotiivinen totalitarismi, jolle vain yksi asia on tärkeä: rahan tuotto. Se on puhtaasti numeerinen systeemimolokki, järjestelmä, jolla menee hyvin vasta kun kaikki ihmiset ovat kuolleet sen tieltä pois.

Yhteiskunnalliset levottomuudet ja väkivalta tulevat alkamaan vanhoissa eurooppalaisissa valtioissa, ei meillä. Me tulemme seuraamaan kaaosta täältä kauempaa. Silloinkaan eivät kuitenkaan omat YES-miehemme pysty eurojärjestelmän täydellistä järjettömyyttä tunnustamaan. He kääpetyvät itsesuojeluunsa, omaa, tosiasiasa vastuutonta "vastuullisuuttaan" hokemaan – kuten tosiasiasa ovat tehneet tähänkin asti. Se on varsinainen alitajunnan, projektion ja käsitteellisten väistöliikkeitten tragikomedialla.

Meitä riivaavan ruotsalaisperuisen hallintokulttuurin luonnonlakina koettu, itseoikeutettu, yhtä itsestäänselvää kuin käytännössä kitkerä mitään inhimillisyyttä tunnustamaton ylimielisyys tulee meillä tuottamaan aivan saman lopputuleman kuin Taloususkonto kaikkialla – kun raha tuottaa refleksiinomaisesti itseään, ihmiset kuolevat – mutta meillä se voi tapahtua ihan vastaanpanemattomasti, väkivallattomasti. Sininen kuin taloususkonnon taivas, valkoinen kuin lammas.

Liekö se sitten tragikomedian traaginen vai koominen puoli.

10.

Tämä tarina alkoi narsistien ja psykopaattien henkilökuvilla. Eikö ole merkillistä, että ihan yleismaailmallisesti tällaiset täysin sairaat persoonallisuustyypit saattavat yhteiskunnissa toimia todellisten ja varsin tuhoisten ominaisuuksiensa naamareissa ihan arvostettuina ja jopa ylimääräistä sädekehää nauttien?

Mehän emme erota narsisteja joukosta emmekä osaa varoa niitä palvonnan kulisseeja jotka saattavat nostaa Johtajan valtaan. Yksin jätettynä Hitler olisi sammunut kuin virraton lamppu – mutta mehän halusimme hänen loistavan ja kohottavan meidät mukaansa.

Vasta jälkeinpäin – hirmutekojen jo tapahduttua – joudumme kohtaamaan karun todellisuuden – ja siinä vaiheessa sitten hyvin määrätietoisesti projisoimme oman tosiasiallisen syyllisyytemme meiltä häikäilemättömästi vallan muka kavalasti omineeseen Vallan Anastajaan. Hänhän se mielestämme varsinainen Paha oli, Pirullinen Demoni – johti harhaan koko viattoman kansan.

Mitä todistaa se että yhä edelleen meidän on tarpeen projisoida oma tosiasiallinen syyllisyytemme – ja kyvyttömyytemme tunnistaa täysin sairaita vallankäyttäjiä – ja kokea aina itsemme "hyvinä" ja viattomina sekä suunnata täysin vailla järkiperusteita oleva projektiivinen ja noitaoikeudenkäyntiä muistuttava rasistijahti ja vihapuhevaino johonkin demonisoimiimme yksilöihin tai puolueisiin? Mistä se kertoo?

Tai mistä kertoo se että yritys- tai pankkimaailman huipulle päätyvät psykopaatit, joille edelleen annamme aivan kaiken vallan harrastaa harhaisia numeerisia talouspelejään? Jopa niin, että kaikki eurooppalaisella uudella ajalla kehittyneet todellista luonnonhallintaa lahjoittaneet tieteet saavat luvan toimia vain niissä puitteissa joille numeeristen tuottavuuskuvitelmiensä vallassa elävät maagisen taloususkonnon Pyhät Miehet antavat luvan? – Mistä tämä maailmanmittakaavassa todellisuudessa vallitseva valtava rationaalisuusharha kertoo?

11.

Kun tällaiseen koko länsimaista, maailmassa globaalisti vaikuttavaa "sivistystä" koskevaan tragediaan – tai komediaan, jos kuittaatte maailmanlopun rähjäisellä naurulla – lisätään sitten oma kansallinen historiamme, eli huonoakin huonomman hallinnon, alistamis- ja alamaisasenteiden kaikkea edelleen läpäisevä perinne, alamme ymmärtää jotain oman yhteiskuntatilanteemme täydellisestä toivottomuudesta.

Siitäpä onkin sitten "eurooppalaisessa puitteistuksessa" sopivan suhteetonta pohtia, miten traaginen rooli jollain mukaan hakeutuneella omalaatuisella – historiallisesti traumatisoituneella, kansanpsykeltään poikkeavalla ellei aivan sairaalla – kansalla ylikansallisen raha- eli numerotaloushimmelin romahduksessa voi olla.

Hyvinvoiva kansanosana on historiallisista syistä ulkoajoituvaa – se on omaksunut "hyvän elämän" standardit muualta, "ylhäältä käsin", ja projektiivisesti se kuvittelee, että alkuperäisiä elämänvoimia lähempänä oleva alaluokka olisi sille sen aineellisista elintasonormeista "kateellinen". Toisaalta huonompiosaisella kansanryhmällä ei olekaan muita yhteiskuntaihanteita tarjolla ja tavoiteltavina kuin ne ulkokohtaiset standardit, joita parempi väki jo on saanut. Tragedia ja komedia.

Tällainen yhdensuuntaisuus – yhteiskunnallisten voimaviivojen ja mallien laskeutuminen porras portaalta ylhäältä alaspäin – on jossain määrin kaikkien teollisten yhteiskuntien ongelma. Mutta tuhoisa voima siitä tulee sellaisissa vieraalla hallintokielellä historiallisesti alistetuissa kansoissa kuten suomensuomalaiset ovat.

Meillä sisäinen kahtiajako eliittiin ja rahvaaseen on koko kansansielua määräävä tekijä. Eliitin arvot saavat voimansa – ja niiden sisältökin määräytyy – suhteessa siihen miten eliitti niillä voi ottaa etäisyyttä rahvaaseen. Kuten ulkoiset aineelliset hyvinvointistandardit, samoin kulttuuriset ja moraaliset arvot saavat legitimaationsa siitä miten vähän rahvas niiden päälle voi ymmärtää ja miten niillä saadaan rahvaan olo tuntumaan pahalta.

12.

Eliitti tarvitsee rahvasta erottuakseen eliittinä. Eliitin psyyke on narsistinen ja psykopaattinen. Eliitti tarvitsee projektiivisen viholliskuvan. Ja tarvitsee sitä kipeästi, hyvin hyvin hyvin kipeästi, jopa oman järkensä kustannuksella.

Esimerkiksi ylevät "ihmisoikeusihanteet" ovat tarpeellisia nimenomaan etäisyydenotossa oman, ehkä sanon tämän toistamiseen: oman kansan rahvaaseen. – Eliittiä ei ollenkaan häiritse se että heidän suojelukseensa ottamat maahanmuuttajaryhmät voivat harrastaa mitä jyrkintä epäinhimillistä sukupuoliseparaatiota ja ylimalkaan olla ihmisoikeusasioissa ja yksilönvapauskysymyksissä paljon paljon paljon takapajuisempia ja julmemmin suvaitsemattomia kuin mihin oma rahvas ikinä kykenee.

Sivistynyt ja suvaitseva eliitti – ruotsinkielistä ylimielistä, kontrolloivaa, kiusaavaa ja kampittavaa historiallista hallintoperinnettä edelleen seuraten – tarvitsee alamaistunnot itseensä sisäistänyttä rahvasta. Tästä kansallisesta tragediasta ei toistaiseksi näytä olevan mitään ulospääsyä. Mitään kansallista psykoanalyysia ei tulla tekemään. Ulkoahjautuva parempiosaisten yhteiskuntaeliitti ei siedä peiliin katsomista.

Enkä siis todellakaan usko edes siihen, että yleiseurooppalainen taloususkonnon romahdus tulisi tuossa suhteessa muuttamaan Suomen osalta mitään. Niitä muutoksia ei missään tajunnoissa tapahdu. Kriisiytyessään kansakunnat vain taantuvat – ja meillä taantumisen malli on selvä. Se tulee vain vahvistamaan kansallista kahtiajakautumistaipumusta.

(*Verkkolehti Uusi Suomi Puheenvuoro-blogi 19.11.2013*)

Mediamessianismi

– rahvaan valistaminen ja vaientaminen

1.

Jo Armfelt, ei vain Arwidsson, sanoi: "Ruotsalaisia emme ole, venäläisiksi emme halua tulla, olkaamme siis suomalaisia." Tämä toteamus ei koske vain hallintoalamaisuutta, vaan myös kansanpsykyä, identiteettiä. Tässä suomalaisen identiteetin määritelmässä on mukana kaikki oleellinen. Suomalaiset ovat historiallisesti alistettua kansaa, jonka olemassaolo ja oma laatu määrittyvät vain suhteessa meitä hallinneisiin herrakansoihin. Samoin sanonnassa suomalaisuus jää jonkinlaiseksi historian pelissä hävinneen ja osansa omaksuneen altavastajan asenteeksi – olkaamme sitä mikä meille on jäänyt käteen.

Sanonnassa on silti se yhä hyvä puoli, että kansallisuusidentiteetti kytketään populaatioon, ihmisiin. Ei siis vain hallintoon, joka meillä historiallisesti on ollut vieraskielistä ja jättänyt kansansieluun tavattoman syvän trauman. Ei myöskään maa-alueeseen, jonka militaarisänmaallinen puolustaminen on joillekin suomalaisuuden ehto.

Ihmisiin liittyvä kansalaisidentiteetti on historiallinen muodoste. Se juuri tekee meistä suomalaisista suomalaisia. Juuri sen vuoksi muualta maailmasta tänne saapuneet eivät koskaan voi syvällisemmin ymmärtää mitä on olla suomalainen. Paperille kirjoitettu kansalaisuus ei todellakaan ole muuta kuin paperille kirjattu kansalaisuus.

2.

Runoilijoita pidetään helposti todellisuudentajuttomina haihattelijoina, mutta tosiasia on, että nimenomaan inhimillisen kielen syvärakenteiden – joita runoilijat säkeillään tavoittelevat – kautta syntyy ja saa muotonsa koko ihmisidentiteetti. Koska kieli on perusolemukseltaan sosiaalinen muodoste – yksityinen kieli on mahdottomuus – kielen kautta kutoutuu myös ja nimenomaan kansallinen identiteetti.

Mytologioiden pohjalta nouseva kronikointi ja kansanrunous ovat olennainen osa kaikkien kansojen itseidentiteettiä. ¹⁾ Se on jatkumo, jossa elää historiallinen kohtalonyhteys joka ei saisi katketa. Siihen ei kuulu vain kansanrunous, vaan runous yleensä. Eikä vain runous vaan kaikki kirjallisuus – varsinkin kaunokirjallisuus, mutta myös tietokirjallisuus. Kuten Spengler osuvasti sanoi, kaikkiin kieliin sisältyy oma metafysiikkansa. Tarinankerrontaperinteessä ja kaunokirjallisuudessa se välittyy julkilausumattomissa kielen muoto- ja syvärakenteissa, mutta se määrää myös näennäisesti yleispätevämpää tiedollista ajatteluumme, joskin siinä kunkin kielen oma rooli on jo paljon vaikeammin tunnistettavissa.

Kuinka paljon sitten vaikuttivat suomalaisen sielun syntyyn esimerkiksi sellaiset kansalliset herättäjärunoilijat kuin Lönnrot, Runeberg ja Topelius? Lönnrot oli kielen ja kansanrunouden keräilijä, "Kalevalan" kokoaja, kaksi viimeainittua tulivat vielä ruotsinkieliseltä pohjalta, vaikka orientoituivatkin suomenmiehellä.

He kylvivät kansallisuusaatteen siemeniä, ja niin hyvin näiden kirjailijoiden viesti alkoi sitten kehittyvän itseidentiteetin maaperässä itää, että vielä itsenäisessä Suomessa sen pahimpien kriisien koetellessa talvi- ja jatkosodan aikaan maan myydyin kirja oli "Vänrikki Stoolin tarinat", johon myös "Maamme-laulu" sisältyy. Ja arvatkaas ovatko Topeliuksen "Sylvian joululaulu" ja "Varpunen jouluaamuna" edelleenkin suosittuja, jopa niitä suosituimpia, kun suomalainen mieli herkistyy joulunaikaan?

3.

Kannattaa havahtua ja paneutua hieman paremmin tuohon outoon ilmiöön – että suomalaishkansallisen herätyksen takana olivat ruotsia äidinkielenään puhuneet ja kirjoittaneet ihmiset. Paradoksaalista. Miten sellainen ylipäänsä on selitettävissä?

No, se on selitettävissä nimenomaan sitä kautta, että uuden identiteetin nahanluonti tapahtuu aina luontevasti juuri kielen – sen käsitteenmuodostuksen, käsittekonetojen ja Spenglerin mainitseman metafysiikan – syvätasolla. ²⁾ Tällöin ajattelu tavoittelee jotain joka sijoittuu kaiken olemassaolevan kielen taakse, tavoittelee kokonaan uutta tapaa hahmottaa oma "minä" ja sen kohtaama "maailma" – näin rakentuvat ajattelun "lokatiiiviset" perusasetoinnit -- ja siksi saattaa olla ei vain mahdollista vaan jopa asiaan kuuluvaa ja asiaa auttavaa, että uusi ajattelu sijoittuu kahden kielen välimaastoon.

Ilmiö on sama joka tulee yhtäältä näkyviin siinä tosiseikassa, että suuri maailmankirjallisuus tuntee vain aniharvoja teoksia jotka on kirjoitettu muulla kuin tekijän omalla äidinkielellä.

Toki niitä on. Parina hyvänä esimerkkinä – jotka oikeastaan auttavat hyvin ymmärtämään miten syvällä oma kieli ja sille ominainen hahmon- ja käsitteenmuodostus "kirjallisissakin" neroissa ovat – voisivat toimia sellaiset kirjailijat kuin puolalaistaustainen Joseph Conrad ja modernisti Samuel Beckett. He olivat aivan erityisellä tavalla kielen syvärakenteisiin perehtyneitä neroja ja kirjoittivat teoksia muulla kuin äidinkielellään.

Conradin isä oli kielenkääntäjä ja Beckett tunsu samanlaista intohimoa käsittehallintaan kuin yksi viime vuosisadan kolmesta suuresta kadonneen minäidentiteetin metsästäjästä, nimittäin James Joyce. ³⁾ Heillä oli jokin "Finnegans Wake"iin – joka on ehkä koko kirjallisuudenhistorian kunnianhimoisin yritys luoda totaalisesti uudistetuilla mieli- ja kieliassosiaatioilla toimiva todellisuuskosketus – liittyvä yhteinen projektikin.

Myös Strindberg kirjoitti yhden kirjan ranskaksi. Sekin oli sen miehen "faustisin" tuote – siellä syvällä sielunpimeässä, hämärän rajamailla, jossa ihmisen "minä" luo nahkaansa ja saa muotonsa, siellä ollaan aina porauduttu käsitteenmuodostuksen alkusynnyn – tavallaan jokaisen kielen, kaikkien kielten ja sanojen alkujen, kaikkien käsitepintojen – läpi, niiden alle, hahmonmuodostuksen alkusumuun.

4.

Väite ettei kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden väliin voi vetää mitään totuudellisuuden rajalinjaa vaikuttaa ensin ehkä vähän kärjistetyltä. Asia selvenee, jos otamme esimerkkejä vaikkapa kansakunnan historiaa dokumentoivista romaaneista ja vertaamme niitä niin sanotusti konsensushakuisen todellisuustulkinnan ja historiankirjoituksen mahdollisuuksiin.

Aleksis Kiveä, Väinö Linnaa ja Hannu Salamaa kaikkia yhdistää tapa, jolla heidän kirjansa ovat ajassaan tulleet sensoreiden tuomitsemiksi. He ovat kuvanneet suomalaista todellisuutta tavalla, joka on niin sanotussa yhteiskunnan "sivistyneessä eliitissä" herättänyt torjuntaa ja inhoa. He ovat kaikki olleet paitsi sananvapauden myös suomalaisuuden esitaistelijoita, eli heidän kansankuvauksensa on pitkässä historiallisessa perspektiivissä vahvistanut suomalaisen peruskansan itseidentiteettiä ja antanut eväitä myöskin historiankirjoituksen julkilausumattomien puitteistuksien uudistumiselle.

Kansalaiskeskustelut ovat kuohuneet noiden kolmen ympärillä. Aleksis Kivi kuvasi "impivaaralaisia" – ja kas, juuri samaa termiä käyttää oman halveksuntansa ilmaisemisessa nykyinen sivistyneistö tänäkin päivänä puhuessaan perussuomalais-suomalaisuudesta. Mutta siinä missä Kiven teksti oli psykologisesti tarkkanäköistä ja ymmärtävää, siinä nykyisen eliitin äänenpainot ovat yksinomaan halveksivia ja mitätöiviä: "Haisevaa impivaaralaisuutta!"

Linna antoi äänen sodan rivimiehille ja salli kirjassaan kirjosanoina kiro sanoja sotilaiden suuhun – mikä kirjan julkaisemisen aikoihin herätti mamsellien taholla niin syvää järkytystä että kiro sanoja karsittiin kirjan muistaakseni kuudennesta painoksesta lähtien. Ikään kuin sotilaiden olisi pitänyt rintamalla kuolla kiroilematta ja hyvätapaisina. – Ja kas, ihan sama ilmiö, sievistelevän kielenkäytön ja peittelevän hyvätapaisuuden vaatimus, nousee ihan samalta taholta tänäkin päivänä kun kuumista aiheista käytäviä nettikeskusteluja pyritään suitsimaan ja sensuroimaan.

Salama pani juopotelleen muurari Hiltusen suuhun rienaavan saarnan, joka nostatti valtiokirkollisessa yhtenäiskulttuuri-Suomessa kirkollisten piirien niskavilla pystyyn. Yhdessä silloisen koti-uskonto-isänmaa -arvoja tunnustaneen Kokoomuksen kanssa Salamaa vastaan nostettiin oikeusjuttu jumalanpilkasta. Hiltusen saarna näyttäytyy nykylukijalle varsin kesynä, mutta muuten ei läksyjä uskontojen pilkkaamisen yhteiskunnallista kypsyyttä kehittävästä vaikutuksesta ole omaksuttu.

Kas, pikemminkin päinvastoin: näinä päivinä nostaa jälleen päätään niin sanotun "suvaitsevaiston" uussuvaitsemattomuus, joka jälleen haluaa säilyttää tiettyjen uskontojen pyhän tabuluonteen, ja hyökkää poliittisella määrätietoisuudella niiden kimppuun jotka nyt näkevät uskontojen poimuihin piilotetut tosiasialliset ihmisoikeusloukkaukset.

5.

Kansalliset herättäjät tulivat ruotsinkieliseltä pohjalta ja puolustivat, ainakin näennäisesti, suomalaiskansallista identiteettiä. Kivi, Linna ja Salama olivat suomenkielisiä, eikä heitä suinkaan puolustettu ruotsinkielisen eliitin taholta, vaan päinvastoin: ei ole väärin väittää, että yritys nitistää nämä kirjailijat tuli paljolti nimenomaan suomenruotsalaisen yläluokan piiristä.

Tässä näemme oman kansallisen identiteettimme traagisen vaiheen. Itsenäistymisemme oli ruotsinkielisen älymystön projekti, mutta oma kansallinen ominaislaatumme on kehittyessään ja vahvistuessaan saman ruotsinkielisen tai yleisemmin herrakansaidentiteettiä yhä myötäilevän yläluokan hampaissa. Tilanne on pahasti kaksijakoinen – kummankin rintaman sisälläkin jakomielinen. Mitä syvemmältä suomalaisuutemme ponnistaa, sitä varmemmin kehitystä vastaan nousevat eliitin yritykset mitätöidä suomalaisuus "impivaaralaisuutena", rajoittaa nettikeskusteluita koska niissä käytetään rumaa kieltä, varjella jonkin uskonnon pyhiä tabuja vaikka koskemattomuus käytännössä merkitsee uskontojen kehittymättömien ja epäinhimillisten piirteiden hyväksymistä.

Olisi yhteiskunnallisen tilanteemme väärinymmärtämistä jättää toteamatta, että mitä ilmeisimmin nyt jälleen kiristyneen rahvasvihan, nettisensuurimielialan ja rasistijahtien taustalla on julkisuuspuolella jatkuvasti muhiva, suoraan kansallisesta alistushistoriasta nouseva pahasti tulehtunut kansallinen kahtiajako. Sen jakolinja halkaisee maan omia eliittiasemiaan ja -asenteitaan puolustavaan herrakansaidentiteettiin ja jonkinlaista perussuomalaisuutta edustavaan aitosuomalaisidentiteettiin. Tämän pinnanalaisen tulehduksen käsittely ei historiallisesti puutteelliseksi jääneellä kansallisella kypsyydellä edelleenkään onnistu. ⁴⁾ Kasvava taloudellinen eriarvoisuus ei suinkaan tilanteessa auta.

Tarvitsisimme kipeästi jonkinlaista kansallista psykoanalyysia. Sen sijaan koko näennäissivistynyt ja "suvaitseva" eliitti nyt ryhdistäytyy yksimieliseen kurinpalautusoperaatioon suurta suomalaisrahvasta vastaan. Kaikki historiasta tutut kurinpalautuksen keinot ja kohteet on jo elvytetty. Päivällispöytäkansainvälisyys ja mamsellien ihastelema "monikulttuurisuus" ovat "arvoja" joilla noita oikeudenkäynneiksi kiihtyvä rasistijahti ja vihapuhevaino on legitimoitu. Oikeusoppineet sparraavat itseään käsittelemään makthavare-piirejä ärsyttävät provosoijat, nettisensuurin muotoja kohennellaan jatkuvasti. Pakkoruotsin asemaa sementoidaan, jopa rahvaan juomatapoja yritetään jälleen suitsia, ja tietty kieltolakimentaliteetti palaa takaisin.

Näissä "asioissa" ei ole kyse asioista vaan alistamisen uusimmista muodoista. ⁵⁾

6.

Kuten monet ovat huomanneet, eliitin tukipylväinä toimivat nyt samat tahot jotka aikanaan keskenään sopivat propagandamylytyksestä Suomen kansanäänestyksessä EU:iin liittymiseksi. Nytkin päivittäin HS, Aamulehti, Turun Sanomat ja YLE jakavat "sivistävää" vihapuhettaan "rasismia" vastaan, ja pakkoruotsittaminen on ohjelmallista.

YLE:n TV-1:n ohjelmasarja "Millainen Suomi olisi ilman Ruotsia?" on viimeisin kaksikielisyyspoliittinen märkä rätkki suomalaisrahvaan silmille. Tuottaja-juontaja tietokirjailija-kolumnisti Juhani Seppänen esittelee ohjelman avausjaksossa kaikki ikikuluneet kliseiset käsitykset siitä miten miltei kaikki mitä pidämme suomalaisena onkin itse asiassa ruotsalaista. Kuulostaako kovin ajatellulta?

Ohjelmasarjan esittelystä: ""Olisiko Suomea olemassa ilman Ruotsia? Olipa kyse uskonnosta, kevyestä musiikista tai ruoka- ja rakennuskulttuurista, kaikkialla Suomessa on nähtävissä ruotsalaisuuden ja pitkän yhteisen historian vaikutus. Kymmenosaisessa Suomi on ruotsalainen -sarjassa tutkitaan, minne yhteiset juuremme ulottuvat, ja kuinka ne tänä päivänä nousevat esiin.""

Ohjelman alkujaksossa ilmoitetaan pohdittavan esimerkiksi kansallista identiteettiä, mutta ohjelman tekijöillä ei ole minkäänlaista käsitystä siitä millaisista syvistä kielellis-käsitteenmuodostuksellisista tekijöistä kansalliset identiteetit syntyvät. Tai varsinkaan millaiset ovat näiden identiteettien ylläpitämisen tai kehittymisen ehdot. Ohjelman asiantuntijahaastattelut vuorottelevat loistavissa linnansaleissa ja -käytävillä kiertelevien kamerakulmien ja -kuvien kanssa – ja asiantuntijahenkilöt asiantuntijatuoleissaan puhuvat asiallisesti kuin keskiaikaiset skolastikot oppikirjatason pintakäsityksiä maiden yhteisestä menneisyydestä. ⁶⁾

Jostain syystä myös äänensävyt ovat oudolla tavalla tutut, itse asiassa aivan samanlaiset – normimoralistisesti osoittelevat, mitään tietämätöntä rahvasta ojentavat – kuin tyypillisesti esimerkiksi YLE:n obligatorisesti esittämässä alkoholivalistus-, raittius- ja terveysohjelmissa. Tarkistaessani asiaa huomaan, että ilmeisesti viimeisin tällainen rahvaan juomatapoja halveksiva ohjelma olikin YLE:lle ostettu samasta tuotantoyhtiöstä.

Tuotantoyhtiön nimi on Intervisio Oy ja se toimitti YLE:lle kymmenosaisen ohjelmasarjan "Kuningas alkoholi" kesällä 2010. Wikipedian mukaan yhtiön omistavat Broadcasters ja MTV3, joista edellisen omistaa ruotsalainen Zodiak, jälkimmäisen ruotsalainen Bonniers.

Toiminta on kuin mallikuva tavasta jolla rahvasta tiedonvälityksen tahoilta manipuloidaan kurinpalautuksen hengessä. Media messuaa, tämä on mediamessianismia. Seuraavalle kymmenosaiselle ohjelmasarjalle olisi jo tilaus. Sen pitää sitten ehdottomasti käsitellä rasismia ja vihapuheita, eller hur? ⁷⁾

(*Verkkolehti Uusi Suomi Puheenvuoro-blogi 16.1.2013*)
-----

¹⁾ Suomalaisilla on oma kansanrunousperinne, totta. Ruotsalaisilla on suurvaltaperinne. Kun historia on asettanut vastakkain runouden ja valtapolitiikan, suomalaiset on alistettu valtapolitiikalle, tottakai.

Suurvaltahegemonian hengessä pyritään yhä edelleenkin suomalaisuudesta poimimaan kaikki mikä siinä nähdään hienona kun katsotaan ruotsalaisen suurvaltaperinteen ja siirtomaaisäntä-asenteen silmälaseilla. Niinpä esimerkiksi tv-sarjassa "Suomi on ruotsalainen" ei suinkaan korostettu suomalaista kansanrunoutta vaan esitettiin tikkukirjaimilla sanoja kuten sänky ja penkki, jotka ovat tulleet ruotsinkielestä. Näsäviisasta, sanoisin.

Itse asiassa kannattaisi asennoitua niin, että eurooppalainen ajatteluperinne on paljon olennaisempi kuin Ruotsin antamat vaikutteet. Ohjelman vinosuuntauksen korjaamiseksi voitaisiin esimerkiksi kysyä missä ovat suuret ruotsalaiset filosofit. Ei ole. Kristiina halusi omia Descartesin, mutta filosofi kuoli käsiin. Kristiina löi hallitsijan hanskat naulaan, pakeni Eurooppaan ja Roomaan, kääntyi kuin kostoksi vielä katolisuuteen.

Eurooppalainen ajattelu on todellakin Kreikan ja Rooman perintö, skolastiikan perintö, renessanssin perintö, saksalaisen metafysiikan ja brittiläisen empirismin perinne, kartesiolaisen rationaalisuuden perinne. Siinä on Ruotsin kuninkailla hyvin pieni rooli, ja sekin lähinnä siellä sivistyksen kääntöpuolella.

2) Lähden aika ratkaisevasti liikkeelle kansalaisidentiteetin ja kielen kytkennästä. Toisenlaisiin – tai ei varsinaisesti toisenlaisiin, vaan ehkä hieman toisella tavalla painottuneisiin – tarkasteluihin päädytään, jos konstruoidaan ikään kuin "ulkoisempia" kulttuurisia vaikutuksia ja vaikutteita.

Kieleen ja sen syvätason "metafyysisiin" ominaisuuksiin vetoaminen voi kyllä helposti vaikuttaa hieman mystiseltä. Sehän on lähtökohtainen premissi, ei mikään todistelujen lopputulos.

Meillä on hyvin vähän tutkittua faktaa siitä miten merkitsevää jonkin kielen välittämä "meeminen" perintö on. Törmäämme heti perustavanlaatuisiin kysymyksiin. Mitä esimerkiksi "sanaluokat" ovat? Välittääkö kieli sanaluokissaan tietynlaatuisia miellemaailmoja niin, että hahmon- ja käsitteenmuodostukselliset seikat määräisivät koko kognitiolle ominaisia koherenssiehtoja?

Luulen että esimerkiksi tavat joilla auktoriteetti hahmottuu jotenkin elävät kielen syvätasolla ja sen määräämässä miellemaailmailmassa. Se on vain yliherkän intuition tuottamaa luuloa – mitään vakuuttavaa tutkimusviitettä sen tueksi tuskin koskaan voi tulla. Vain aivan satunnaisia, muissa yhteyksissä esiin tulevia epäsuoria havaintoja. Olen joissakin yhteyksissä viitannut siihen, että koululaisten masennusta kartoitettaessa on huomattu eroja kieliryhmien välillä. Mutta kieliryhmien eroihin keskittyvää tutkimusta ei juurikaan ole tehty – se kertoo jotain siitä miten kipeä kysymys kaksikielisyys kaikille on.

Enkä siis usko että kukaan tulee koskaan paneutumaan suomalaiskansalliseen masennukseen kielikysymyksenä. – Sellaiset projektit olisivat nimenomaan ”kansallisen psykoanalyysin” tehtäviä. On varmaan paljon palkitsevampaa olla Ruotsin antamasta "ulkoisesta" kulttuuriarmeliaisuudesta kiitollinen ja keskittyä ylistämään sitä kuin heittäytyä epäilijäksi ja kysyä, mahtaisiko massiivisin Ruotsin historiallinen vaikutus juntu-suomalaisiin kuitenkin tulla ilmi masennus-nimisen kansantaudin muodossa.

3) Toiset kaksi nimeä ovat tietenkin Robert Musil ja Marcel Proust. Edellinen etsi ratkaisuunsa mammuttiteoksessaan "Mies ilman ominaisuuksia" viime vuosisadan alun eurooppalaisen intellektuellin minäidentiteettiä, tai yleensä intellektualismin identiteettiä, ollen siinä yhtä eksesissä ja onnellisesti hukassa kuin koko hänen kuvailemansa hupaisa henkilögalleria. Jälkimmäinen tavoitteli hahmonmuodostuksen prototyyppiä unen ja tietoisuuden rajamailta yrittäen jäljittää sitä mitä "muistiksi" nimitetään, mutta mikä ilmeisestikin on paljon laajempi tietoisuuttamme ja ajatuksiamme rakentava tekijä kuin pelkkä asiasisällöllinen mieleenpalauttaminen.

Jos lisää esimerkkejä kielen ja ajattelun "lokatiivisista" perusjäsenyksistä ja niiden merkityksestä etsitään, yksi mielenkiintoinen tapaus on J D Salingerin teos "Sieppari ruispellossa", jonka kirjallinen nero Pentti Saarikoski aikanaan käänsi "slangikielelle". Hän kai vaistonvaraisesti tajusi, ettei normaalikieli riitä välittämään sitä vahvaa "minän" ja "maailman" antagonismia, jota koko kirja jokaisella sivullaan julistaa. Juuri tämä "minän", siis itseidentiteetin, eriytyminen ja "paikallistuminen" suhteessa ulkoiseen todellisuuteen, itseidentiteetin autenttisuuden tavoittelu, on kirjan ainoa haaste. Tapa, jolla kirjassa narratiivin "minä" jatkuvasti haastaa "maailman", vaati Saarikosken mielestä tullakseen ilmaistuksi kokonaisen uuskielen, slangin.

Arto Schroderuksen uudessa suomennoksessa teos on "palautettu" normaalikielen puitteisiin. Kielenhuoltajat voivat huokaista helpotuksesta, kun muodista jo aikapäiviä tipahtanut ja heidän silmissään enää lähinnä häpeää herättänyt slangi-ilmaisu on korjattu. Onko tässä yhteydessä menetetty mitään -- kenties jopa olennaisin sisältö -- se kysymys ei häiritse niitä joille kieli on kielioppia ja käsitteistöä ja joille ajattelun "lokatiiviset" perusjäsenykset jäävät tunnistamatta. --

4) Jos voisimme jotenkin *nähdä* historian – sen menneisyyden jota jokainen meistä kiskoo takanaan kuin kivirekeä – tuskin enää uskoisimme että pelkästään keskinäisillä keskusteluilla, sopimuksilla ja järjestelyillä voitaisiin vapautua historian kuormista.

Mitään oikotietä vapautua historian taakoista ei ole. Vallankumoukset, ammuskelut tai muut oikotiet muuttavat vain asioiden nimiä ja ehkä näköä – mutta ajattelu muuttuu vain vitkaisesti, pitkän ajan kuluessa. Tarvitaan aikaa. Luultavasti vielä useita, useita sukupolvia.

Silti aikakaan ei ketään pelasta ellei analyysiin ja muutokseen pyritä. Jos suomalaiset tuhlaavat kaiken voimansa keskinäistä kahtiajakautumistaipumustaan jatkuvasti vahvistaen – kuten nyt keskusteluissa tapahtuu – mitään edistystä ei tule tapahtumaan.

5) Uutiset kertoivat maaliskuulla 2011 kuinka suomalainen kulttuurivaikuttaja Jörn Donner tuotui Bonnierin suvun nuorelle vesalle Joakim Bonnierille, joka toimittajagaalan haastattelussa puhui suomalaisille englantia eikä äidinkieltään ruotsia. Donnerin mielestä se oli "paskamainen temppu". – Donner toki korjaili tätä uutista myöhemmin. Yhtä kaikki, voimme nähdä uutistapahtuman hyvin todentuntuksena kuvitelmissamme, koska kyseessä on niin tyyppillinen suomenruotsalainen ylemmydentuntoinen reaktio.

Itse lähestyn kysymystä pakkoruotsista kokonaan toiselta kannalta kuin minkään hyödyllisyys - tarpeettomuus -pohdinnan puitteissa. Minusta kyse on ennen muuta historiallisen alistamisen katkaisemisesta. Se on tärkein syy sille miksi pakkoruotsista on päästävä. Jokin maassa on totaalisesti pois raiteiltaan, jos viiden prosentin kielivähemmistö voi pakottaa enemmistön opiskelemaan oman kielensä pelkästään siksi että se edustaa historiallista siirtomaaisäntää.

Asetelmahan on suorastaan naurettava. Suomalaiskansa on keskuudessaan kahtiajakautunut hallitus-Suomeen ja perussuomalais-Suomeen, mutta ruotsinkielisen vähemmistön silmissä ikään kuin kaikki suomalaiset ovat yhtä junttiporukkaa, kaikki samanlaista impivaararupusakkia.

On kuitenkin muistettava, että kun puhutaan ”yhteiskunnallisesta eliitistä”, se ei ole mikään nimilistä. Ei ollenkaan – se on jotain aivan muuta, täysin päinvastaista. Eliitti on kahtiajakautuvassa yhteiskunnassa *sosiologinen vakio*, joka toteutuu historian voimien vaikutuksesta ihan riippumatta siitä millaisia henkilökohtaisia ominaisuuksia kunkin ajan eliittiyksilöillä on. Jos luullaan että eliitti on nimilistä, päädytään salaliittoteorioihin. Se on huonoa, sosiologiasta ja historiallista voimista mitään ymmärtämätöntä ajattelua.

Meillä on ns. salaliitoista vähän väärät mielikuvat. Kuvittelemme että ne ovat julkisuudelta piilottelevia nimekkäitä herrakerhoja, jotka kabinettien suljettujen ovien takana punovat juoniaan etujensa ajamiseksi.

Salaliiton voi käsittää myös chomskylaiseen tapaan pikemminkin yhteisen käsitteenmuodostuksen ja kielen identifioimana muodosteena kuin julkilausuttujen etujen tavoittelijana. Salaliitto muodostuu enemmänkin siitä mitä sanotaan julki ja mitä jätetään sanomatta kuin siitä mitä päämäärärationaalisia tavoitteita tunnustetaan. Ja varsinkin se mitä kukaan ei sano julki saattaa olla salaliiton vahvin sisäinen yhdyside.

Salaliitto voi olla myös historiallinen muodoste. Siinä hengessä olen tässä kirjoituksessa puhunut ruotsinkielisestä ja siihen hengessään identifioituvasta suomalaisen "sivistyneistö-suvaitsevaiston" salaliitosta.

6) Inkvisitio kierrätti aikoinaan Galileo Galilein kidutuskammion kautta matkalla oikeusistuimeen. Älykäs ja hyvän mielikuvituksen omaava tieteentekijä tajusi oitis että kun totuus pannaan toiseen vaakakuppiin ja toiseen inkvisition vaatimukset, jälkimmäiset on viisainta hyväksyä.

Mutta tuo junttisuomalaisille suunnattu TV-ohjelma, josta ylempänä on puhetta, itse asiassa teki aivan saman tempun jonka inkvisitio teki Galileille. Meitä vain kierrätetään kidutuskammion sijasta kuninkaanlinnan korkeissa loistavissa saleissa kultakrumeluurauksien ja kristallien kimalluksessa, ja meille sanotaan: "Katso, tälle kaikelle sinun pitäisi olla kiitollinen, tämän ylimaallisen loiston häikäisemänä sinun kannattaisi hiljentyä."

7) On todella traagista, että tällaisena historiallisena kriisiaikana, jolloin koko eurooppalainen ajatteluperinne – uuden ajan ”kartesiolainen rationaalisuus” – on hukassa, kansalliset televisiot sortuvat ohjelmapolitiikassaan alhaiseen propagandaan. Todellisuudessa vaikuttavan ajatteluperinteen tunteminen on todellakin kokolailla hukassa. Eivät sen enempää älyköt kuin yhteiskunnalliset kannanottajatkaan tunnista saati tunnusta eurooppalaisen uuden ajan ajatteluparadigmojen vaikutuksia, kun mielipiteitään esittävät. Parhaimmissa perusteluissa voi olla joitakin opillisia viittauksia joihinkin ajattelijoihin, mutta sisäistettyjä syvempiä visioita "ajan hengestä" on todella aniharvalla.

Tietysti jälkeenjääneisyys tässä suhteessa johtuu myös itse kielen ja ajattelun luonteesta – kieli on sosiaalista muodostetta jonka tehtävänä on luoda yhteyksiä, yhtenäisyyttä ja yhteisymmärrystä, ja analyttisempi tarkastelu irrottaa kielen käyttöyhteyksistään ja eristää sen sopivan tarkasteluetaisyuden päähän. On tavallaan pakko hyväksyä se, että ylivoimaisesti suurimman osan kielenkäytöstä on vain toistettava jo olemassaolevaa. Muutokset kielessä – ajattelussa, puheissa ja kirjoituksissa – voivat määrällisesti olla vain marginaalisia. Muutos on vähemmistövetoinen ja tavattoman hidas prosessi.

Kuitenkin tuo ohjelma, joka aikaansai melkoisen kansalaiskeskustelun, oli nimenomaan tietoisessa karkeassa propagandistisuudessaan aika anteeksiantamaton vaikutusyritys. Ikään kuin ei riittäisi edes se ettei suuri enemmistö ihmisistä juurikaan osaa ajatella, vaan tarvittaisiin ennestään tyhmien tyhmentämistä edelleen. – Tuosta tulee tietysti jälleen mieleen Dennis Potter puhumassa syvällisiä jäähyväishaastattelussaan.

Esimerkiksi ”monikulttuurisuus” on nyt muoti-ideologia, ja se menee todella kaikkien ajattelun rimojen alapuolelle. Käsittämätöntä että YLE on ottanut sen härskisti ihan viralliseksi ohjelmapolitiikakseen. Se on vain tavatonta ajatusharhaa, ja jos siitä halutaan pelkästään ideologitunnustuksellisenä totuutena pitää kiinni, koskaan ei pystytä ymmärtämään esimerkiksi tapaa, jolla moniarvoisuus ja monikulttuurisuus tosiasiallisesti sulkevat toisensa pois. Nehän ovat toistensa vastakohtia – ja meidän pitäisi edistää nimenomaan moniarvoista demokratiaa eikä suinkaan monikulttuurisuutta.

Loukatut kansalaistunnot ja oikeutettu viha

On tosiasia että suurella osalla, sanon tämän heti kättelyssä uudelleen: suurella osalla suomalaisista on maahanmuuttajiin kohdistuvia kielteisiä ja vähintäänkin varauksellisia tunteita.

Niitä voidaan aivan hyvin nimittää kateudeksi, tai mustasukkaisuudeksi, tai ihan miksi tahansa, mutta tosiasia on, että ne ovat seurausta siitä, että maahanmuuttajiin kohdistetaan aktiivisia avustustoimia samaan aikaan kun omat köyhät saavat sosiaaliluukuilla kokea virkailijoiden taholta tylyä kohtelua – tutkimuksen mukaan kahdeksan kertaa tylympää kuin mitä muiden pohjoismaisten sosiaalivirkailijoiden asiakkaat kokevat.

Jokainen yhteiskunta on oman rasisminsa ja fasisminsa ansainnut. Se on seurausta siitä miten omia köyhiä ja avuntarvitsijoita kohdellaan. Kun omaa köyhyyttä ei ole hoidettu kuntoon, ja kun sosiaalitoimi ei aktiivisesti pyri auttamaan oman kansan avuntarvitsijoita, seurauksena on oikeutettu viha. Ehkä sanon tämän vielä uudelleen: oikeutettu viha.

Psykologinen päivittely ja herranerttumaiset sosiaalivirkailija-asenteet eivät tässä auta. On tosiasia, että suuri osa suomalaisista kokee maahanmuuttajiin kohdistuvia kielteisiä ja vähintäänkin varauksellisia asenteita. Se on seurausta siitä, että maahanmuuttajat ovat kohtelussa etuoikeutetumpia kuin oman maan kansalaiset. Kuinka monta kertaa tämä täytyy toistaa, ennen kuin "suvaitsevuuksi" suitsuttava eliitti-ihminen tämän ymmärtää?

Itse en puhuisi kateudesta tai mustasukkaisuudesta mitään, vaan käyttäisin täsmällisemmin tilannetta kuvaavaa ilmaisua: kyse on *loukatuista kansalaistunnoista*.

Miksi käsite "loukatut kansalaistunnot" on täsmällisempi kuin puhe kateudesta tai mustasukkaisuudesta? Siksi ettei viha todellisuudessa johdu tai kohdistu maahanmuuttajiin. Vihassa on kyse yleisinhimillisestä yksilön reaktiosta sosiaalisesti hylkivään tilanteeseen, ja se pohjautuu siihen että ihminen on lajityypillisesti sosiaalinen olento. Jokaisella meillä pitäisi olla oikeus tuntea olevamme kuin kotonaan omiemme joukossa. Ja jokaisen yhteiskunnan pitäisi ensi sijassa täyttää tämä sosiaalinen – ja moraalinen, oikeudenmukaisuuden tuntoihin kuuluva – ominaisuus.

Jokaisella ihmisellä on perustavanlaatuisia niin sanottuja "vahvoja arvoja" – termi on kotoisin filosofi Charles Taylorilta – joihin kuuluu muun muassa tunne oman olemassaolon oikeutuksesta. Sellainen tunne voi toteutua vain jos ja kun ihminen kokee itsensä perimmiltään hyväksytyksi ja tuntee mahdollisista monista rooleistaan huolimatta olevansa osa *omaa* yhteisöään. Ihmisoikeudet eivät voi toteutua tyhjiössä, vaan niiden on toteuduttava nimenomaan omien joukossa, siinä yhteiskunnassa johon yksilön tulisi kuulua ja jossa yksilö elämänsä elää.

Jos perustavanlaatuiset "vahvat arvot" eivät toteudu, silloin ihmisen koko ihmisyyys pannaan vaakalaudalle. Juuri loukatuista perustunnoista ovat syntyneet historialliset vallankumoukset, sanoo Taylor.

Sanonko uudelleen mistä maahanmuuttovastaisuudessa on kyse: loukatuista kansalaistunnoista.

Meillä on yksinkertaisesti liian paljon oman maan kansalaisia, joiden kansalaistuntoja on loukattu. He ovat joutuneet kokemaan olevansa omassa maassaan kolmannen luokan ihmisiä. Ensimmäisessä luokassa on kaikista päättävä "eliitti", toisessa erityissuojelussa olevat maahanmuuttajat, ja kolmannessa, päänahanpotkittuina ja jokaikisen kulttuuritädin mitätöiminä, kansalaistunnoissaan loukatut suomalaiset.

Vieraalla kielellä ja hallintokulttuurilla historiallisesti alistettuna kansana suomalaisilla on rasitteenaan sisäistetty alamaisasenne – kahden kerroksen, kahden totuuden kaikkea kahtiajakavat ajatusmallit. Tästä historiallisesta rasitteestamme johtuen me emme kansana kestä sisäistä jakoa juuri ollenkaan. Koska olemme korostetusti poikkeavanlaatuinen yhteisö, meitä koskevat aivan erilaiset sosiaaliset realiteetit kuin monia muita kansoja. Meidän pitäisi olla näistä realiteeteista enemmän tietoisia.

Itsenäinen kansallinen taipaleemme on ollut kahtiajakautumisten sarja. Punavalkoisuutta on seurannut pitkä jatkumo erilaisia mustavalkoisia asenteita. Viime aikoina yhteiskuntamme kahtiajakautuminen on näkynyt niin taloudellisen eriarvoisuuden kasvuna ja köyhyysongelman ratkaisemattomuutena kuin erityisissä yhteiskunnan kipukohdissa, kuten kysymyksissä pakkoruotsista ja maahanmuutosta.

Maahanmuutto-ongelman ydin on siinä, ettei aito kansallinen eheys ole meillä koskaan toteutunut. Kyse on siitä ettei mitään kansallista psykoanalyysia ole toistaiseksi tehty, ettei yhteiskunnallisen kahtiajakomme historiallisia taustoja ole analysoitu eikä tunnustettu. Taipumuksemme jakautua kahtia on jatkuvaa, eikä hallinnassamme. Ongelma on ilmennyt ja ilmenee yhteiskunnallisessa todellisuudessamme, tavoissa joissa kilpailemme keskenämme, sorsimme toisiamme, kiusaamme ja kohtelemme toisiamme kaltoin.

Maahanmuuton suosiminen on kuin olisi löydetty eliitti-ihmisten käyttöön uusi kansalaistuntoja rassaava ase, jolla oma ylemmyys jälleen kerran todistetaan ja apua tarvitseva oman maan rahvas saadaan jälleen kerran revityksi haavoille. Maahanmuuton suosimisessa näyttäytyy tosiasiaassa suunnaton tekopyhyys: puhutaan korskeasti ihmisoikeuksista, joiden toteutumisen ehdoista ei kuitenkaan itse asiassa ymmärretä yhtään mitään.

Ongelmat ovat lähempänä kuin nirppanokkainen eliittinenänvarsi. Tällä hetkellä tämä maa on jakautunut hallitus-Suomeen ja perussuomalais-Suomeen. Ideologisen vahvistamisen ja vahvistautumisen tarve on niin hirveä, ettei yleisinhimillisiä perustotuuksia ja perustuntoja enää hahmoteta. Jos oikeisiin ongelmiin ei tohdita puuttua, vaan ne mitätöidään jatkuvasti kuin niissä olisi kyse vain asennetason valistumattomuudesta, kahtiajako tulee jyrkkenemään. Nykyinen varsin kipeä tilanne on siis vasta alkua.

(*Verkkolehti Uusi Suomi Puheenvuoro-blogi 4.8.2011*)

Itse asiasisältöä koskien korostan, että käsitteet *kansalaistunto* ja *kansallistunto* on pidettävä hyvin selvästi toisistaan erillään.

Edellinen ilmoittaa lajityypillisen tavan jolla ihminen on sosiaalinen eläin. Ihmisestä kasvaa ihminen vain jos hän kasvaa ihmisten joukossa – ja samasta syystä hänestä kasvaa sen joukon jäsen johon hän kuuluu. Kertomukset niin sanotuista susilapsista havainnollistavat tavattoman hyvin sen miten vähän meissä on mitään inhimillistä, jos emme ole kasvaneet omiemme joukossa.

Kuuluminen omaan joukkoon on pohja, jolle kaikki yksilöllinen meissä rakentuu. Jos tuota pohjaa uhkaa joku – jos meiltä viedään perusturvallisuus, kokemus siitä että meillä on olemassaolonoikeus ja ihmisarvo, silloin kaikki yksilöllinen jää toissijaiseksi ja mielen täyttää ainoastaan loukattu omanarvontunto.

Yhteiskunnasta syrjäytetyt ja syrjäytyneet kantavat tällaista omanarvontunteen vammaa sieluisaan. Heillä ei ole enää kokemusta siitä että he olisivat taysiarvoisia. Heitä loukkaa se että yhteiskunta suuntaa aktiiviset avustamistoimet aivan vieraiden taholle. Tätä tarkoittaa kansalaistunnon loukkaaminen.

Kansallistunteet, nationalistiset tunteet, ovat vähän, tai eivät edes niin vähän toinen juttu. Ne ovat yhteisöllinen ominaisuus, ja niiden vahvuus riippuu esimerkiksi siitä miten totalitaristinen, militaristinen, fundamentaaliuskonnollinen tai muulla tavalla ryhmäsidonnainen yhteiskunta on.

Jotta kansallistunteiden ero kansalaistuntoihin tulisi selvästi esille, määriteltäköön näin: vaikka yhteiskunta ja sen kansalaiset olisivat kehittyneet miten pitkälle tahansa moniarvoisen demokratian suuntaan, silti heidän yhteisönsä täytyy *ensi sijassa* täyttää kansalaistuntojen ehto. Kansalaistunnot ovat pohjimmiltaan ainoa yhteiskuntamoraalin tekijä.

Jokaisen yhteiskunnan on ensisijaisesti täytettävä tietty moraalinen ominaisuus ennen kuin mikään mitä yhteiskunnassa tapahtuu koetaan legitimiinä. Juuri siitä on kyse kansalaistunnoissa. Jos ne kadotetaan, kadotetaan yhteiskunnan koko laillisuus ja oikeutus.

Näkökulmaani voisi luonnehtia esimerkiksi antropologis-ryhmäpsykologiseksi, ja se merkitsee, että jäljitän yhteisöllisiä vakioita hieman eri tavalla kuin puhtaasti sosiologinen määrittely tekee.

Kuvaan suomalaista yhteiskuntaa historiallisesti alistettuna, alamaisasenteet sisäistäneenä ja aina kahtiajakautuvana. En halua hakea käsitteille "eliitti" tai "syrjäytetyt" mitään määrällistä määrittelyä. Ne johtaisivat mielestäni itse ongelman luonteen väärinymmärtämiseen.

Kyvyttömyyttämme ryhmäpsykologiseen käsitteenmuodostukseen, käsittelyyn ja ymmärtämiseen olen toistuvasti läpikäynyt teksteissäni. Tämä kyvyttömyys juontuu suoraan tieteenhistoriasta, tavasta jolla psykologia viime vuosisadan alussa autonomisoitui sosiologiasta.

Vielä viime vuosisadan alkuvuosikymmenillä monet ajattelijat yrittivät konstruoida ihmiskuvaa, joka kuvaisi ihmistä ryhmäsidonnaisena, ei puhtaaksiviljellyn individualistisena olentona. Esimerkiksi LeBon, Kropotkin ja Freud olivat tällaisia.

Freudin yritelmä ”Joukkopsykologia ja ego-analyysi” on hiljattain ilmestynyt myös suomeksi – yhtenä viimeisistä hänen suomentamattomista teksteistään. Vaikka tutkielma vain pyrkii hahmottamaan kysymyksenasetteluja ja jää niissäkin pahasti kesken, se on yhä yksi parhaita dokumentaatioita siitä kokonaisesta ajattelulaadusta jonka olemme ryhmäpsykologisen ihmiskuvan myötä menettäneet.

Jos meillä olisikin käytössämme enemmän ihmisen todellista, sosiaalista ominaislaatua tavoittava ihmiskuva ja sen mukainen käsitteenmuodostus, monet esimerkiksi maahanmuuttoon liittyvät kysymykset olisivat meille paljon nykyistä selvempiä.

Kun puhun ”omien joukosta”, ilmaisu on ymmärrettävä niin, että ”omien joukko” on *kokemus*, ei *määrittely*.

Voimme kokeilla termin ”omien joukko” korvaamista sanalla ”kulttuuri”. – ”Kulttuuri” on mahdollista määritellä niin, että kulttuuri tarkoittaa sitä kasvutekijää, josta yksilön on mahdollista *kasvaa irti*. Ihminen voi nimittäin aikuistuessaan kasvaa irti vain *omasta* kulttuuristaan.

Omaan kasvukulttuuriinsa etäisyyttä saanut ihminen voi edustaa ”moniarvoisuutta”. Tällöin vain ihminen ja elämä ovat hänen korkeimpia arvojaan – hän ei ole ryhmäsidonnaisella tavalla oman ”kulttuurinsa” arvojen ja totuuksien määräämä.

Moniarvoinen demokratia on mahdollista vain sellaisten ihmisten yhteisössä, jossa yksilöt ovat pitkälle yksilöllisesti eriytyneitä. Moniarvoinen demokratia ei pysty sulattamaan sisäänsä ensimmäistäkään omiin ryhmäsidonnaisiin ”tunnustuksellisiin” totuuksiinsa käpertynyttä ”kulttuuria”.

Tämän vuoksi ”moniarvoisuus” ja ”monikulttuurisuus” ovat toistensa *vastakohtia* – ne ovat toisensa pois sulkevia vaihtoehtoja.

Maahanmuuttokeskustelun toivotonta tilannetta kuvaa hyvin se täydellinen käsitesekaannus, joka seuraa kun sanoja ”moniarvoisuus” ja ”monikulttuurisuus” käytetään ikään kuin ne olisivat synonyymeja. Tällainen täysin harhainen käsitteistäminen mahdollistuu, koska emme hallitse edes ryhmäpsykologian alkeita.

Me kaikki synnymme jo olemassaolevaan elämänmuotoon, kulttuuriin, kielimaailmaan, inhimillisyyden ja ihmisidentiteetin vivahteisiin.

Jokaisen tajuntaan hahmottuu varhaisessa lapsuudessa ensin kuva holhoavasta hoivanantajasta, eli hahmo ”sinä”, vasta myöhemmin muodostuu ”minä”. Tästä ihmis- ja itseidentiteetin syntymisen marssijärjestyksestä johtuen elämme aina kaikki ikään kuin toistemme sieluissa, ja kaiken minkä teemme toiselle, sen teemme myös itsellemme, itsessämme.

Ihminen on lajityypillisesti *sekä* sosiaalinen *että* moraalinen olento.

Ihmisyysiemme perustekijöistä suoraan seuraa pari paradoksia. Yksilöä koskeva paradoksi on, että mitä vahvempi on varhaislapsuuden symbioottinen perusturvallisuus, sitä pidemmälle menevän yksilöllisen eriytymisen se myöhemmässä elämässä mahdollistaa.

Toinen, yhteisöä koskeva paradoksi on, että vahva sosiaalinen turvallisuus mahdollistaa moniarvoisuuden. Kun yhteisön eheys rakentuu kansalaistuntojen varaan, yksilöllinen eriytyminen voi jatkua pitkälle eikä yhteisö lukkiudu ryhmäsidonnaiselle asteelle.

Ihmisen "alkulaumat" olivat hyvin ryhmäsidonnaisia, ja signaalit olivat niiden viestintämuoto. Jopa sellainen nykyisin yksilöominaisuudeksi käsittämämme asia kuin "tahto" oli alkulaumassa sosiaalinen reaktio. Tämän sosiaalisen tahtotoiminnan jäänteinä on edelleenkin erityisellä regressiivisellä menetelmällä – hypnoosilla – elvytettävissä merkillinen tahdonsiirtymä hypnotöörin ja hypnotisoidun välillä.

Mutta hypnoosi on samalla myös esimerkki ilmiöstä, joka on meille *edelleenkin selvittämätön* – yksinkertaisesti siitä syystä, ettei meillä ole käytössämme sellaista ryhmäpsykologista näkökulmaa ja käsitteellistystä, jolla ilmiö voitaisiin kuvata niin että sen laatu ja luonne paremmin paljastuisivat.

Nykyinen kansallinen tilanne – kansanpsykyken tila – nousee myös suoraan alistetun kansan historiasta.

Olemme sisäistäneet kahden kerroksen yhteiskunnan, kaikkea kahtiajakavat, kaksinapaiset "totuudet". Meillä on erityinen taipumus jakautua verisesti kahtia. Siksi esimerkiksi maahanmuuttokysymys on meille aivan erityiseen merkitykseen nouseva kysymys.

Kuten sosiologi Erik Allardt aikoinaan totesi, suomalaisen yhteiskunnan perusvastakohtaisuudet ovat jyrkät – esimerkiksi meillä kuilu "hallitsevan eliitin" ja "tavallisen kansan" välillä on perinteisesti suuri. Samoin ero "julkis-virallisen totuuden" ja "yksityisten tuntojen" välillä on yhä ylikäymätön.

Mikään terve yhteiskunta – kaikkein vähiten kehittynyt moniarvoinen demokratia – ei voi toteutua tällaisten yhteiskunnan pinnan alla olemassaolevien ja vaikuttavien kuilujen varassa. Ounastelen että yhteiskuntamme pinnanalainen paha olo on kasvamaan, ei suinkaan katoamaan päin. Eikä meillä edelleenkään ole oikeaa puhumisen kulttuuria, vaan tabujen ja puhumattomuuden kulttuuri.

Jos aina yhteiskunnan kriisiytyessä etsitään ratkaisuja taantumalla takaisin "virallisen" kuriyhteiskunnan suuntaan – kuten nyt jälleen kerran näyttää tapahtuvan kun "eliitti-Suomi" hakee ojennuskeppejä ja muotoilee yhteiskunnalliselle keskustelulle sensuurivaatimuksia – seurauksena on että yhä suurempi paine kasvaa virallisen pinnan alla.

Niin traagista kuin se onkin, meillä ei sellaisia omia keskinäisiä "kansanryhmiämme" puhuttelevia motiiveja, joissa avoin suora puhe nousisi arvoon. Eliittiä kiinnostaa enemmän etäisyydenotto huonosti asioitansa artikuloivaan rahvaaseen, ja rahvasta taas pitää hengissä yhteisesti koettu pinnanalainen viha.

Emme tietenkään voi mitenkään ”tietää” mitä yhteiskunnan pinnan alla muhii. Jokaisessa ihmisyhteisössä on kulttuurinen vedenpinta, joka määrää sitä mitkä kipeät asiat jätetään käsittelemättä ja mistä ja miten voidaan julkisuudessa puhua. Tämä vedenpinta on tietenkin kulttuurin omassa piirissä näkymätön. Niinpä argumentti ”yhteiskunnassamme voidaan keskustella kaikesta aivan avoimesti” ei tosiasiaassa tarkoita muuta kuin omassa kulttuurissaan elävän tyyppillistä näköharhaa.

Tässä kirjoituksessa yritetään saada ymmärrystä sille mitä loukatut kansalaistunnot ovat. Siinä tarkoituksessa on viitattu Charles Tayloriin, joka tällaisista tunnoista puhuu monumentaalisisessa teoksessaan "Sources of the Self", jossa käsitellään eurooppalaiselle uuden ajan ihmiselle ominaista "minuutta".

Loukatut kansalaistunnot ovat lajityypillisesti sosiaalisen ihmisen perustuntoja. Ilman niitä eivät ihmisoikeudet voi toteutua. Ilman niiden huomioonottamista ei voida pitää yllä yhteiskuntaa, joka täyttää yhteiskuntaa legitimoivat yhteiskuntamoraaliset tekijät.

Tässä kirjoituksessa on etsitty ja tunnusteltu kosketuspintoja sille miksi maahanmuuttokysymys on meille suomalaisille erityisen kipeä – vaikka maahanmuutto ei ole määrällisesti suurta. Tarjoan selityksenä sitä, että olemme historiallisesti vuosisataisesti alistettu ja kahtiajakautuva kansa.

Jos yhteiskunnassa puhumattomuuden pinnan alla kasvava viha syvenee, psyyken pohjakosketuksessa tuho ja itsetuho yhtyvät, jolloin kysymys siitä mihin viha kohdistuu menettää lopullisesti merkityksensä. On traagista, ettemme ymmärrä tällaisia yleisinhimillisiä – meissä itsekussakin vaikuttavia – psyykenmekanismeja, vaan käsittelemme jo tapahtuneita tuhotekoja ikään kuin ne olisivat jollakin ideologis-opillisella tasolla mielekkäitä. – Viitataan tässä varsinkin tapaus Breivikiin, mutta myös esimerkiksi lisääntyviin kärhämiin poliittisia ääri-ideoita edustavien nuorten keskuudessa.

Ajattelu voi olla ajatteluongelma tiedonfilosofisessa mielessä: ajattelulla on laatutekijöitä, eri aikojen ajattelu on erilaista, on ajatusmuotoja ja -sisältöjä. Intersubjektiiviseen kieleen sitoutunut ajattelu elää kuin pilvi ihmisten päiden yläpuolella sukupolvesta toiseen ja muodostaa sen ilmaston, jossa ihmiset maailmansa ja elämänsä kokevat.

Olemme ihmisiä ja meille ominaisella tavalla ajattelemme. Elämämme on ongelmallista, ja yritämme ratkoa näitä ongelmia. Tässä kirjoituksessa on kyse tavasta jolla kuulumme luonnollisesti yhteen – on kysytty millaisia ovat sosiaalisuutemme ehdot. Niitä on kysyttävä, koska olemme sosiaalisia olentoja, ja koska ajattelumme ja kielemme ovat sosiaalisia muodosteita.

Ilman sosiaalisia muodosteita, ajattelua ja kieltä, ei koko oma inhimillinen ominaislaatomme -- koko kulttuurievoluutio – olisi ollut mahdollinen. Nyt elämme oman historiallisen aikalaisrationaalisuutemme – eurooppalaisen uuden ajan "kartesiolaisen järjen" – individualististen harhojen vallassa, ja se tekee meille erinomaisen vaikeaksi tajuta miten tärkeää sosiaalisen yhteisöllisen eheyden varjeleminen ihmiselle on.

Tällä hetkellä maahanmuutto hajottaa suomalaista yhteiskuntaa vallan erinomaisen tehokkaasti. Se ei ole vain yhteiskunnallisen jakautumisen indikaattori vaan myös akseleraattori. Historiamme alistettuna kansana tekee meistä erityisen heikkoja kahtiajakojen suhteen. Meidän pitäisi nyt pysähtyä, havahtua: mitä merkitsee se, että meillä nyt on tosiasiasa jo olemassa erikseen hallitus-Suomi ja perussuomalais-Suomi? – Se ei merkitse hyvää, vaan sen pitäisi olla äärimmäinen hätäsignaali.

Kaikki se "ryhmäpsykologinen" tieto jota ihmistieteiden vuosisataisen harharetken laitamilta on tätänykyä mahdollista hankkia näyttäisi minusta viittaavan mitä selvimmin siihen suuntaan, että nimenomaan yhteisöissä vallitsevan "sosiaalisen sidonnaisuuden" – ryhmäsidonnaisuuden, yhdenmukaisuuden paineen, normimoraalin, sukupuoliseparaation, kunnian- ja häpeäntuntojen, jne – aste ja sen ympärille kytkeytyvät ilmiöt pitäisi nostaa avainasemaan kuvattaessa ja selitettäessä "kulttuurien" kohtaamiseen liittyviä ongelmia.

Tapa jolla individualistinen ihmiskuvamme ja yksilöpsykologinen ajattelu on sokaissut meidät näkemästä ryhmäsidonnaisuuden ilmiöitä on suorastaan järkyttävä. Koettuamme viime vuosisadalla kaksi maailmanpaloa – joiden tarkastelu joukkopsykoosien muotoina on sekin jäänyt muutamien freudilaisten tulkitsijoiden varaan – olemme päätyneet jopa muotoilemaan ihmisoikeudet yksilöoikeuksina – ikään kuin ihmisoikeudet voisivat toteutua ihanteellisesti autonomisessa yksilöyksikössä ja jonkinlaisessa sosiaalisessa tyhjiössä hänen ympärillään.

Ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa vain muutama muodollinen kohta ohjeistaa yhteiskuntaa ja asettaa vaatimuksia yhteisön suuntaan. Niissä ei tietenkään esitetä mitään mikä millään lailla viittaisi yhteisöjen ryhmäpsykologisiin ominaisuuksiin tai yhteisöjen keskinäiseen kehitystasoon.

Globalisoituvassa maailmassa kulttuurien kohdatessa joudumme automaattisesti vaikeuksiin. Näiden vaikeuksien perimmäistä laatua ja luonnetta emme ymmärrä, vaan yritämme ratkoa esiinnousevat konfliktit ikään kuin niissä olisi kyse ihmisoikeuksista – yksilöoikeuksista. Suku-, klaani-, heimo- ja perheyhteiskunnat eivät kuitenkaan salli yksilöilleen mitään senkaltaista psyykkistä kehitystä, joka tekisi yksilöoikeuksista puhumisen mitenkään mielekkääksi heidän suhteensa.

Individualistinen ihmiskuva on eurooppalaisen uuden ajan ajatteluparadigmojen lopputulemaa. Se saattaa edustaa jossain mielessä kehittyneintä ajattelua mitä ihmiskunta on toistaiseksi keskuudessaan tuottanut. Tämän toteaminen on jostain syystä aivan hirvittävä rikos ja kohta "vihapuhetta" esimerkiksi kaikkia sukuklaaniyhteiskuntien kasvatteja kohtaan. En ymmärrä tällaista tilannetta. Individualismimme on kasvanut totaalisen sokeuden asteelle – kohotamme tietyn ihmiskuvan mukaiset ominaisuudet arvoon, mutta emme pysty tuomitsemaan "kulttuureita" jotka epäävät yksilöiltään mahdollisuuden yksilölliseen kasvuun ja eriytymiseen.

Ihmistieteemme jatkavat harharetkeään yleishumanistisen hymistelyn säestyksellä. Meitä eivät häiritse ryhmäpsykologiset ilmiöt, joita positivistinen ja meristinen, empirismin perintöön pitäytyvä ja korrespondenttista totuudellisuutta vahvistava "tieteellinen" ajattelumme ei pysty kuvailemaan ja selittämään. Ymmärryksestä puhumattakaan. Esimerkiksi hypnoosi-ilmiö on tällainen – se on regressioilmiö, joka palautuu ryhmäpsykologisiin voimiin, jotka taas putoavat ihmistieteiden tyhjään aukkoon sosiologian ja psykologian välissä.

Alistettu vammaisen kansa – kansallinen psykoanalyysi

1.

Suomalaiset ovat historiallisesti alistettua kansaa. Olemme likimain aina olleet toisen luokan ihmisiä, ja roolimme vuosisataisesti alistettuna kansana on jättänyt meihin lähtemättömät jäljet. Altavastaajan asema on kansalliseen sieluun pysyvästi merkitty, siitä emme ole päässeet emmekä ole ihan kohta pääsemässäkään eroon. On jopa niin, että pärjäämme, jos yleensäkin pärjäämme, parhaiten nimenomaan altavastaajan roolissa.

Vapautumisesta ei todella ole aavistustakaan – se edellyttäisi ihan ensimmäiseksi oman tilan tajuamista ja sairaudentuntoa, ja siihenkin meillä on kaikesta itseämme koskevasta keskustelusta huolimatta vielä pitkä matka.

Historialliset sielunvammat eivät ole vain alemmuutta. Toisaalta ne ovat sitä mistä yhtäältä ylpeilemme "suomalaisuutena". Mitalin toiselta puolelta katsoen sekin on pelkkää psyykenvammaa. Se on historiallisesti alistetun kansan kieroönkasvamisesta, vääristyneitä ajatusjäsennyksiä ja hirvittäviä itsesuojelu- ja itsekorostusmekanismeja. Vieraskoreus on Suomi-neidon helmasynti. Tarvitsisimme kansallista psykoanalyysia saadaksemme edes jonkinlaisen otteen siitä mistä on kyse.¹⁾

2.

Kahden kerroksen yhteiskuntaa on vuosisatojen varrella hallinnut kaksi omaa virallista sivistyskieltään puhunutta valtiaskansaa, ruotsalaiset ja venäläiset, ja heille alamaista on ollut sivistymätön ja sivistämätön alaluokkainen suomalaisrahvas.²⁾ Tämä asetelma on ruotsinkielisen suhteen yhä todellinen ja voimassaoleva, kuten nähdään jatkuvasti paikallaan jauhavassa pakkoruotsikeskustelussa³⁾, jossa suomalaisrahvas yhä omaksuu altavastaajan aseman.

Historiassamme suomalaisrahvas on ollut puolikielistä ja puolimielistä, ja vuosisatojen varrella se on oppinut sisäistämään kaksikerroksisen ajatusmallin, kaksinapaisen, kaksi totuutta käsittävän dualistisen maailmanhahmottamisen. Latentti antagonismi, vastakkainasettelu, on meihin sisäänrakennettu. Usein se on niin voimakasta, että suomalainen tuntee vain yleistä vihaa koko maailmaa kohtaan.

Suomalaisen ihmisen parhaiksi hyveiksi muodostuivat selviytymiskeinot, joilla opimme tulemaan toimeen herrakansojemme kanssa. Hyveitä ovat ahkeruus ja lojaalisuus, rehellisyys – suomalainen on kaikessa kuuliainen mallioppilas, osoittaa herrakansoilleen tarpeellisuutensa olemalla työ-, mies- ja sotakuntoinen. Yhä vieläkin suomalainen akuuttiin kriisiin joutuessaan uskoo, että maailman kaikki vaikeudet voidaan voittaa, kunhan vain ollaan vallan kulloisellekin "vallan ytimelle" tai "huipulle" todella lojaalisia ja tehdään työtä kaksin verroin ahkerammin.

Jopa maailmanlaajan talouskriisin, joka johtuu rahatalouden ja reaalitalouden toisistaan irtoamisesta, suomalainen kansa luulee voittavansa vain tekemällä työtä entistäkin ahkerammin. Jos kaikki uskoisivat suomalaisten tavoin, kaikki joutuisivat järkyttymään, kun kymmenen kertaa ahkeramman työnteon seurauksena maailman sijoitus- ja lainakaupparahastot vain kasvaisivat ja ongelmat satakertaistuisivat.

3.

Kahden kerroksen kaksinapaiset, vahvasti kaikkea kahtiajakavat, kahden totuuden dualistiset mustavalkoiset ajatusmallit elättävät ihmismielessä projektiivisia mekanismeja. Ne altistavat psyyken regressioille, taantumiselle. Niinpä on suomalaisille ominaista nähdä omat virheet ja sielunpimeydet ulkoistamalla ne muihin. Siis muihin ihmisiin ja kansoihin. Osa nykyistä varauksellisuuttamme tai suoranaista muukalaisvihaamme nousee tältä pohjalta, mutta se on todellakin vain pieni osa.

Sen sijaan noteerattavampaa on historiallisesti vaikuttanut, eurooppalaisesti katsoen poikkeavan syvä ja vääristynyt ryssävihamme. Venäläisvastaisuus on tätä samaa projektiivista perua. Se ei siis selity esimerkiksi kauheilla sotakokemuksillamme, vaan on olennaisilta osin paljon vanhempaa ja perustavanlaatuisempaa kansallisidentiteettiä.

Tarvitsemme venäläisiä ettemme näkisi peilistä itseämme. Itse asiassa jo ensimmäinen suomalaisen ominaislaadun määrittelijä Armfelt – ei siis Arwidsson kuten kouluhistorian kirja kertoo – suhteutti suomalaisuuden herrakansoihimme: "Ruotsalaisia emme ole, venäläisiksi emme tahdo tulla, olkaamme siis suomalaisia".

Venäläiset edustavat meille kaikkea sitä mitä emme halua omassa synkässä ja melankoliseen hartauteen taipuvassa hitaassa sielussamme hyväksyä. Oma tosiasiallinen, ulko-oahjaavalle normimoraalille ja -paineelle ominainen aidon toimintamotivaation puute ja siitä johtuva saamattomuus – sen näemme mieluummin venäläisissä. Oman aggressiivisen taipumuksemme projisoimme venäläisiin – esimerkiksi jyrkät asenteemme asevelvollisuusasioissa kuitenkin ovat tosiasiasa aivan vastaavanlaisia kuin Venäjällä ilmenee.

Sama peruskuvio ilmenee siinä että oma kipeä hoivantarpeemme torjutaan nostamalla kunniaan venäläiselle matriarkaattiselle mentaliteetille vastakohtainen, kovaluonteinen ahkeruus- ja kuriyhteiskunta. Siksi armoton kilpailuyhteiskunta on niin suomalaisten arvokonservatiivien kuin nuorten uusliberaalien suosiossa. Todellisuuden kokeminen kovana on dualistisen sielun keino olla omissa silmissä itselleen uskottava.

Huonoon todellisuudentajuun pohjautuva tarpeeton kovuus on iso osa kansallista sielunsairauttamme.

4.

Suomalaisessa kilpailuyhteiskunnassa on se vika, ettei se perustu mihinkään aitoon ja rehelliseen, vaan edustaa ankaraa ja tuomaroivaa yliminää, jonka kurituksen kohteeksi joutuu paitsi oma oikea minä myös kaikki lähimmät ihmiset. Puhumattakaan sitten palkollisista ja muista alaisista. Suomalainen yritysmaailma on huonon johtamisen paratiisi – tai, siis, anteeksi, siis helvetti, dualistisesti.

Ryhdykkään suomalaisen sisäisen sankariminän itsekuri riittää kurittamaan myös kaikkia muita. Yritämme pidentää työuria ja siirtää eläköitymisikää ylöspäin, mutta koska motiivit ovat sitä mitä ovat ja koska ne vain vahvistavat keskinäisen kilpailun kuluttavuutta, seuraukset tulevat olemaan katastrofaaliset. Ne eivät tule olemaan kunniaksi yritysjohtajien sorvaamalle maabrändille.

Voisi olla suomalaiselle yhteiskunnalle tervehdyttävää, jos osaisimme suorittaa mielellemme ja psyykkydynamikallamme välttämättömän kahtiajaon niin, että purkaisimme kaikki kovat kilpailuviettimme urheiluihin ja muissa itsetarkoituksellisissa lapsellisissa efekteillekeissä. Olemmehan saavuttaneet kansainvälistä menestystäkin niissä, erityisesti riskin sisältävissä urheilulajeissa ja aggressiivisessa hevirokkimusiikissa. Urheilupingotuksen vastapainoksi pitäisi ehkä säätää laki aidosta löysäilystä työelämässä. Siihenkin me tarvitsisimme meitä määräävän lain.

5.

Olemme kuuliaisia mallioppilaita, jotka menestyvät joissakin kansainvälisissä kouluopetuksen tuloksia mittaavissa tutkimuksissa, mutta samaan aikaan koululapset viihtyvät kouluissamme tavattoman huonosti. Jos tätä merkittävää kahtiajakautumaa ajatellaan alistetun kansan psyykenkuvioiden kannalta, siinä ei ole mitään ihmeellistä. Juuri noin asiat tietysti meillä ovat. Muuten ne eivät voisikaan olla.

Alistetun kansan kansansairaus, masennus, ilmenee jo suomenkielisillä kouluikäisillä lapsilla. Samassa kaupungissa samalta sosiaalitaustalta tulevilla ruotsinkielisillä lapsilla masennusta ei samanlaisena esiinny. He säästyvät siltä, he ovat historian lempilapsia. Kielierojen kannalta tehtyjä terveystarkoituksia alistettu suomensuomalainen kansanosaa ei ole juuri harrastanut.

Olemme väkivaltaisia, mutta emme myönnä sitä. Kuinka voisi muuten olla? Erityisesti perheväkivalta keskuudessamme on tabu. Siitä emme tietenkään osaa puhua muuten kuin itsekunkin mustavalkoisia asenteita vahvistaen. Humalahakuinen juominen vapauttaa paineista ja saa tekemään älyttömyyksiä, joista ei sitten osata puhua muuta kuin humalassa. Selvänä nokimme toisiamme selvemmin. Kiusaamistilastoissa olemme eurooppalaisittain kärkimaita, niin koulu- kuin työpaikkakiusaamisessa. Kiusaaminen keskittyy erityisesti yksiarvoperinnettä varjeleviin yhtenäiskulttuuri-instituutioihin – kirkkoon, kouluihin, kasarmille – kuinka muuten voisikaan olla?

Ja onko mitään ihmeellistä siinä, että koulujen johtajat ja opettajat ovat vuosikymmeniä tyytyneet toistamaan, miten "meidän koulussa ei esiinny kiusaamista" tai "onneksi nykyisin kiusaamiselle osataan myös tehdä jotain". Eikä tilanne ole muuttunut miksiäkään, pahentunut vain.

6.

Julkisen elämän ja yksityisyyden välinen kuilu on asia, jota kahden totuuden varaan rakennetussa yhteiskunnassa ei hallita. Meillä kunnan kansalainen on julkisesti olento, jollaista yksityisesti ei voi olla olemassakaan. Olemme todellisia pintakiiltokuvavaihtajia, jaamme julkiskuvamme menestyjiin ja luusereihin. Suomalaisen elämä ei ole elämistä vaan menestymistä varten.⁴⁾

Ja yksityisesti olemme sitten usein niin hukassa kuin ihminen vain olla voi. Tarvitaan aivan erityiset tiedonvälitysformaatit jotta yksityinen tyytymättömyys, yksityinen onnettomuus, yksityinen kipeys voisivat astua säädellysti julkisuuteen. Mikään ei sitten olekaan kansaa enemmän houkuttelevaa kuin yksityisyyden tirkisteleminen jostain julkiluukusta.

Elävin lehdistö Suomessa on naisten- ja aikakauslehdistö. Se korvaa myös kulttuurilehdistön. Kulttuurista riittää suomalaisille julkkiskulttuuri, ja kaikki klassisenkin taiteen muodot saavat siunauksensa sillä että niiden harjoittajia esitellään viihdelehdissä. Kirjallisuuskeskustelu on keskustelua kirjailijoista, teatteri- ja elokuvakeskustelu keskustelua näyttelijöistä. Musiikki on luonnostaankin idoleiden esittelyä. Sitten ihmettelemme että onpas se kansainvälinen menestys kiven takana.

7.

Suomalaisten suhtautuminen yleensä politiikkaan ja erityisesti julkisvallan ainoaan todelliseen tehtävään, sosiaaliturvaan ja sosiaaliseen tasaukseen, on oudon kahtiajakoista. Yhtäältä kaikissa, toistan tämän: kaikissa mielipidekartoituksissa ilmoitetaan sosiaaliturva-asiat politiikan ykkösarvoksi. Toisaalta sosiaaliturvan parantamista ei ole käytännössä juuri tapahtunut. Ja leikkauslistat vaanivat aina. Voisiko muuten ollakaan?

Ei tarvitse olla ruudinkeksijä käsittääkseen, että sosiaalista tasaamista koskevassa ajattelussamme vaikuttavat jotkut hallitsemattomat alitajuiset kaksijakoiset tekijät. Vallassaolevat poliitikot sanovat aivan liian usein: nämä asiat ovat kovin monimutkaisia, eivät ne ratkea millään populistisilla puheilla. Jää sanomatta, etteivät ne myöskään ole ratkenneet omaksumalla herrakansan asenne.

Poliittinen vastuu merkitsee meillä sitä että ollaan mahdollisimman kovia. "On uskallettava tehdä myös epämieluisia päätöksiä." Traagista on, että siinä ei todellisuudessa ole kysymys muusta kuin samanlaisesta kaksoisarvosta kuin suomalaisissa hyveissä yleensä. Poliitikassa on helpointa tehdä välttämättömyydestä hyve. Ollaan kovia ja rohkeita, kun muuhun ei pystyttäisikään.

Ei ole sattumaa että politiikan arvostus meillä on alamaissa. Ei ole sattumaa, että puolueparlamentarismi on meillä korvannut aidon demokratian. Käytännössä meillä maan asioista päättävät muutamat puoluejohtajat, joilla on enemmän yhteyksiä poliittisen järjestelmän ulkopuolelle talouselämään kuin edes omien puolueidensa jäseniin. Ei ole sattumaa, että vaalirahoitus on ollut meillä tabu, joka vain sattumalta aukesi kansan hämmästeltyväksi.

Kuinka historiallisesti alistettu kansa olisi voinut omaksua muunlaisen hallitsemisen kulttuurin kuin taloudellispoliittisen eliitin ⁵⁾ sisäpiirivallan, johon suuren kansan on alistuttava? Kuinka poliittisen puheen sisältö voisi olla muuta kuin eliitin tyly ilmoitus siitä että "asiat ovat monimutkaisia"? Ja kuinka alamaiset muuten tähän voisivat reagoida kuin panemalla ainoan toivonsa "populistisiin" julistuksiin?

8.

Voisimme pysähtyä ajattelemaan kansallisen psykoanalyysin kannalta myös itsenäisyytemme ensimmäistä tragediaa. Mitä suomalaisuutemme vaikutusta sisällissota oikeastaan oli?

Se oli yksinkertaisesti sitä, että jo vuosisataisesti kansallisen sielumme pohjalla vallinneet kahtiajakamisen mallit – jako ulkoiseen herrakansaan ja alistettuun omaan kansaan – kääntyivät pois historiasta, ja samat vahvat projektiot siirtyivät sisäänpäin, toinen toisiimme. Historiallinen tuhovoima muuttui itsetuhoksi. Ei siinä ole mitään ihmeellistä – itse asiassa kyse on hyvinkin yleisinhimillisestä yhteiskuntakuvioista.

Sisällissota oli pohjimmaiselta olemukseltaan alistetun kansan tragedia, ja vastaavanlaisia tragedioita nykypäivänä esiintyy kaikkialla ns. kehittyvässä maailmassa, jossa luonnonvaroja riistäneet herrakansat ovat ensin istuttaneet katkeruuden hajottavat siemenet alkuperäisväestöön, ja hyödynnettyään maan loppuun jättäneet sen sisällissotien kouriin. Sieltä tullaan nyt pakolaisina meillekin. Suomeen, joka ei vielä ole edes selvinnyt oman kansallisen kahtiajakautumisensa ongelmista.

Sisällissota oli todella paha kansallinen trauma, joka lukitsi suomensuomalaisten sielut aikalailla lopullisesti. Ne yhdisti hetkeksi talvisodan syttymisen aiheuttama sokki – mutuaalireaktio, joka on vastaavissa tilanteissa kaikille ihmisyyhteisöille säännönmukainen. Talvisodan ihme ei suinkaan ollut mikään ihme – ihme olisi ellei reaktiota olisi ilmennyt. Vaikka toinen maailmansota oli Suomelle siinä mielessä eräänlainen onnenkantamoinen, että häviömme seurauksena syntyivät ensimmäisen kerran edellytykset demokratialle, jossa kaikki mielipidesuunnat saivat luvan toimia, mitään sisäistä kypsyyttä demokratiaan ei ollut.

Niinpä Urho Kekkosen vahvassa johtajuudessa elimme vielä neljännesvuosisadan eräänlaista kypsyttävää "totalitaristisen demokratian" (Talmon) aikaa, ennenkuin 60-luvun loppupuolella alkoi yleismaailmallisen nuoriso- ja arvoallankumouksen seurauksena suomalainenkin militaarisänmaallinen yksiarvoinen yhtenäiskulttuuri pikkuhiljaa murentua. Moniarvoistumiskehityksen moottorina Kekkonen toimi aktiivisesti tukien mm. kirjailijoita Linnaa ja Salamaa, sekä masinoimalla kansalaiskeskustelua ns. reporadion avulla.

Kekkonen selvitti ja selätti itse omat sisällissodan tapahtumista aiheutuneet traumansa. Hän ilmoitti elämänsä tärkeimmäksi päämääräksi kahtiajakautuneen Suomen kansan yhtenäistämisen. Se tehtävä jäi kesken. Kekkosen halveksimisessa suomalaiset tekevät arvaamattoman virheen. Kekkonen leimataan venäläisten puolelle, ja sen projektion vahvistaminen vie meidät jälleen kauemmaksi kansallisten traumojemme analyysistä.

9.

Moniarvoinen demokratia on mahdollista vain maassa, jossa henkisesti ollaan aidosti kypsiä ja kehittyneitä, eikä kaksijakoisille mustavalkoisille asenteille enää ole tilausta. Tätä päämäärää kohti emme valitettavasti enää etene. Kyse on yksinkertaisesti siitä, että historian kelkat ovat kääntäneet suuntaansa. Kansallisen historian kannalta suuri käänne tapahtui kun Kekkosen jälkeen presidentiksi nousi rahatalouteen hurautanut Koivisto, joka masinoi maassa käyntiin rahataloudellisen ekspansion.

Se päättyi yhdessä vuosikymmenessä kasinotalouden kuumeisten kuplien puhkeamiseen ja jäätävään talousromahdukseen. Emme tiedä mihin kaikkeen taloudellispoliittinen eliitti syyllistyi jälkiään peitellessään. Kansan käteen on jäänyt vain tosiasia, että siitä lähtien niin taloudellinen kuin sosiaalinen ja myös erilainen henkinenkin eriarvoistumiskehitys on taas lähtenyt käyntiin, ja vanhat haavat aukeavat. Yhteiskunnallinen perusturvallisuus hupenee peruuttamattomasti.⁶⁾

Siitä 90-luvun lamasta ei koskaan selvitty. Sillä vain vakiinnutettiin mekanismi jossa talouden numerot ja ihmisten elämä asettuvat vastakkain. Ja sulkevat lopulta, yhä uusien rahatalouden romahdusten ja niiden yhä uusien hoito- eli supistustoimien kautta, toinen toisensa pois. Talous toipuu ja paranee vasta silloin kun kaikki ihmiset kuolevat sen tieltä pois.

Koti-uskonto-isänmaa -yhtenäiskulttuurin sijalle olemme saaneet uuden yhtä taantuneen ja tunnustuksellisen arvopohjan: taloususkonnon. Kasvoton kaikkivoipa raha luo maailmaan taloustotalitaristisen koneiston, jonka rattaiksi kaikki ihmiset nyt joutuvat. Poliitikot ovat muuttuneet talouden juoksu- ja rasvapoiksi, eivätkä he enää pysty mieltämään yleistä kansallista etua. Kansainväliset taloustoimijat, niin suuryritykset kuin pakkomyyntiään harjoittavat lainakauppiat, ajavat nyt kansallisten rajojen yli menen tullen.

On aika alkaa sanoa jäähyväiset itsenäiselle Suomelle.

10.

Historiassa edistys on yleensä sanomattoman vaikeaa ja hidasta, taantuminen tapahtuu nopeasti. Taantumasta ei välttämättä nousta enää koskaan. Ihmisten tyytymättömyys asioita huonosti hoitaneisiin poliittisiin päättäjiinsä on oikeutettua, ja juuri yhteiskunnassa vallitseva tavattoman laajamittainen pinnanalainen hajoamisuhka tulee ilmi silloin tällöin erilaisten protestiliikkeiden äkillisen suosion myötä. Näinhän viime eduskuntavaaleissa jyrkähti Perussuomalaisille historiallisen suuri vaalivoitto. Noin puoli miljoonaa suomalaista äänesti protestoidakseen.

Tuo puolen miljoonan suomalaisen ilmoittama historiallisesti ennätysmäinen tyytymättömyys ei kuitenkaan johtanut yhtään mihinkään. Vallan salongit lumosivat uudet kansanedustajat muutamassa vuodessa. Perussuomalaisten puoluekokouksesta kuului enää vain ylensyöneiden puoluejäsenten tyytyväisiä röyhtäilyjä höyryävien ruokapöytien ääreltä – ja kansalaisia, jotka panivat toivonsa muutokseen, alkaa villisika-aterioista ja muusta mässäilystä uutisissa kuultuaan etoa. Todellakin – mitä tekee mielipidemittauksissa yhä menestyvä puolue kokouksessaan? On itseensä ja menestykseensä tyytyväinen.

Miten yhteiskuntakritiikki nyt loistaa poissaolollaan? Miten nämä ihmiset nyt kehuvat vain toisiaan ja kaikkinaista kelvollisuuttaan? Kokouksesta ei tullut tiedotusvälineiden läpi ainoatakaan vahvaa vaatimusta yhteiskunnallisista muutoksista. Vain yhtä juhlaa. EU- ja eurokriittisyydessä otettiin suorastaan takapakkia. Maahanmuuttokriitikot oli ilmeisesti vaiennettu totaalaisesti, anteeksi totalitaristisesti. Nyt ollaan niin niin niin salonkikelpoisia että. ⁷⁾

Näin toistuu ikuinen kuvio. Se joka valtataistelussa pärjää, muututtu munaskuita myöten valtataistelijaksi. Strategia on ainut mitä jäljelle jää. Kun vallan ytimiin päästään, kansalaiset näkevät valaistun juhlatalon ikkunoista samat siat ja isännät, ei niitä voi enää erottaa toisistaan. Orwell hymähtää.

Voimme nykytilanteessa ehkä jo sanoa, että historiallisesti pahasti alistettu kansa ei sitten koskaan selvinnyt traumaistaan ja rasitteistaan, ei sotiansa seurauksista, ei koskaan vapautunut täysin yhtenäiskulttuurisista koti-uskonto-isänmaa -rasitteistaan, vaan kesken jo jonkinlaiseen vauhtiin päässeen tasa- ja moniarvoistumisprosessin se sortui uudestaan taloususkonnon ja globalisaation pakottamaan eriarvoistumiskehitykseen. Suomalaiseen yhteiskuntaan sen vuosisataisen alistamishistorian aikana istutetut kaikkea kahtiajakavat sielundualismit – suomalaiselle yhteiskunnalle tyypilliset syvät perusvastakohtaisuudet ⁸⁾ elpyvät nyt esiin. Kansalliset kahtiajaot repeävät jälleen.

Umpikuja on edessä. Myös maailma ympärillä pettää, eikä ole enää tukena kansalliselle kasvulle. Juhliin ei olisi mitään aihetta. Mutta herrat juhlivat aina, kansa alistuu.

(*Verkkolehti Uusi Suomi Puheenvuoro-blogi 1.7.2013*)

-----

¹⁾Eri kansojen vertailemista keskenään ei ehkä pitäisi harrastaa abstrahoitujen yleiskäsitteiden varassa. On varmasti jotain yleisinhimillistä, yhtäläistä ja vertailtavissa olevaa, mutta voi olla että vertailut eivät tuo niin syvää ymmärrystä että siitä olisi hyötyä oman kansallisen tilan arvioimisessa. Syyt omalle kansalliselle sairaudelle löytyvät kyllä enemmän omasta kuin muiden kansojen historiasta. Eikä meistä kukaan pääse pakoon omaa kulttuuriaan, oman kielellis-kansallisen yhteisönsä historiallisia asenne- ja ajatteluperintöjä.

Suomalainen kansanluonne on ongelmatapaus. Olemme niin monin tavoin niin sairasta kansaa – vaikka meiltä puuttuu toistaiseksi sairaudentuntoa. En pidä ideaa tässä kirjoituksessa ehdottamastani laajamittaisesta tutkimusprojektista – jonkinlaisesta kansallisesta psykoanalyysistä – toteuttamiskelvottomana. Sellainen tutkimushanke ehkä olisi kaikista vaikeuksista huolimatta mahdollista tehdä. – Ja tietysti tavallaan kansalaiskeskustelut kaikessa toivottomuudessaan todistavat miten tarpeellisen sellainen olisi. – Dokumentaatiotulkinta onkin ehkä paras näkökulma näihin joskus aika toivottomiltakin tuntuviin ja kaikenlaisia "asiaperusteita" kulisiksi hakeviin, "kansalaiskeskustelun puheenvuoroiksi" nimittämiimme torjuntareaktioihin.

Suomalaiset ovat monin mittarein eurooppalaisittain varsin poikkeavaa kansaa, mm. aggressiivisuutensa ja itsetuhoisuutensa, projektiivisen mielenlaatunsa, venäläisvastaisuutensa, kiusaamisilmiöiden yleisyyden, masennuksen – ja viimekädessä sen täysin käsittämättömän "kielipoliittisen" maailmanennätyksen suhteen jossa historiallista herrakansaa edustava muutaman prosentin kielivähemmistö voi pakottaa koko enemmistön opiskelemaan oman kielensä.

Se on tilanne jota missään muualla maailmassa ei demokratiaksi itseään nimittävissä valtioissa esiinny. Sanoisin: se on täysin sairas tilanne, jolle ei ole olemassa mitään muuta kuin vuosisataiseen alistamishistoriaan asettuva selitys.

Mutta niin kauan kun meiltä suomensuomalaisilta puuttuu omaa tilaamme koskeva sairaudentunto, mitään näistä oirehtimisistamme ei voida edes kunnolla tutkia. Tarvitsisimme ensin jonkinlaisen ihan määrättyltä pohjalta lähtevän laajan tutkimusohjelman jossa suomalaisuuden eroja suhteessa sekä entiseen herrakansaamme että yleiseurooppalaisissa puitteissa määriteltäisiin.

²⁾En ajattele "kansaa" valtio-opillisena käsitteenä, enkä edes kovin puhtaasti perinteisessä yhteiskuntatieteessä vakiintuneilla tavoilla. Näkökulmani on kielifilosofinen ja ajatushistoriallinen. Lähtökohtana on ihmisen lajityypillinen sosiaalisuus ja se, että kieli ja ajattelu ovat yksi ja sama asia. Inhimillinen kieli on sosiaalista ja historiallista muodostetta sekä yhteisöä sitova liima-aine. Yksilöllinen eriytyminen on kulttuurirevoluution tuote. Jokaisen yksilöminuuden pohjalla on kuitenkin aina yhteisö.

Yksilöt eivät voi syntyä, kasvaa ja kehittyä tyhjiössä, vaan vain tietyn yhteisön puitteissa. Eri yhteisöt omaavat esimerkiksi eriasteisen sosiaalisen sidonnaisuuden, mutta myös siellä missä yksilöllinen eriytyminen voi tapahtua pitkälle, yksilöt yhteisön kriisiytyessä taantuvat tiukemman ryhmäsidonnaisuuden piiriin. "Kansa" on siis eräänlainen "totuus" joka kuullaan yksilöominaisuutensa menettäneen ja joukkopsykoosin valtaan taantuneen ihmisen huuilta.

Tämä on freudilaisen ajatteluperinteen soveltamista joukkopsykologiaan. Freud kirjoitti kesken jääneen ryhmäpsykologisen teoksen "Joukkopsykologia ja egoanalyysi". Siinä on alustavasti hahmoteltuja kysymyksenasetteluja, joista omaamiini näkemyksiin voidaan päätyä. – Taivas varjalkoon, eurooppalainen ajatushistoria olisi kokonaan toisenlaisessa tilassa, jos ryhmäpsykologia olisi viime vuosisadan alussa kehittynyt itsenäiseksi tiedonalaksi, eivätkä ihmistieteet olisi hajonneet toisiaan karsastaviksi sosiologiaksi ja yksilöpsykologiaksi.

Nyt meillä on esimerkiksi aivan harhaisia mielikuvia totalitarismista järjestelmänä jossa yksi hirvittävä diktaattori alistaa koko kansan julman hirmuvaltansa alle – ei niin todellisuudessa tapahdu. Todellisuudessa *koko yhteisön* psyykinen taso laskee ja regressiiviset joukkovoimat muuntavat yksilölliset tahdot joukkohypnoosiksi.

Viime vuosisadan hirmuhallitsijoille, Hitlerille ja Stalinille, on ollut vaikea laatia "psyykkistä profiilia". Ikään kuin heillä ei olisi ollut mitään vakaita persoonallisuuden ominaisuuksia. – Mutta juuri tuosta oman syvän persoonallisuuden puuttumisesta johtuen he olivat käyttökelpoisia, totalitarismin tarvitsemia henkilöitymiä. Itse itseään toteuttava automotiivinen valta tarvitsee todellakin Johtajan johon mielikuvat vallasta voidaan suunnata. Saksalaisille ja myös suomalaisille on ominaista kaivata ”vahvoja” johtajia.

Ja kun sanon näin esimerkiksi saksalaisista ja Hitleristä, teen siltä osin saksalaiskansallista psykoanalyysia. Toki sitä on tehnyt moni minua paljon ammattimaisempi analyttikko. – Mutta jotain ihan vastaavanlaista analyysia me suomalaiset tarvitsisimme omien kansallisten ominaislaatumme selvittämiseksi. Me todellakin olemme monilla erilaisilla tilastoilla mitaten eurooppalaisittain ottaen varsin poikkeuksellista kansaa. Emmekä nimenomaan missään "hyvässä mielessä", vaan kansallisten traumojen, itsetuhoisten ja toinen toisiamme tuhoavien ominaisuuksiemme vuoksi.

³⁾ Kieli on kansalaisuuden perustekijä. Kieli on sosiaalista ja historiallista muodostetta, yksityinen kieli on mahdottomuus. Heideggerilaisittain "kieli on talo jossa elämme".

Kielen ja ajattelun – jotka siis wittgensteinilaisittain ovat yksi ja sama asia – ongelmat ovat tavattoman vaikeita. Hahmon- ja käsitteenmuodostus tapahtuu psyykemme syvimmissä kerroksissa. Siellä ajattelun perustavanlaatuiset lokatiiviset jäsennykset syntyvät – ja niistä juontuvat ne kielen hienonhienot säikeet jotka lopulta punoutuvat yhteen sitoen yhteisön yhteisöksi. Kielellis-kansalliskulttuurinen valtio on luonnollinen muodoste – ja siellä missä on kaksi kieltä, siellä on tosiasiaa kaksi yhteisöä, kaksi historiaa, kaksi moraalialia ja kaksi ”kulttuuria”.

Pakkoruotsikeskustelu on kuitattavissa suunnilleen kymmenellä lauseella:

1. Pakkoruotsissa ongelma on *pakko*, ei ruotsi. Ne jotka eivät halua kajota pakkoon, kääntävät keskustelun ruotsiin.
2. Pakko on suoraa jatkoa vuosisataiselle ruotsalaisperuiselle huonolle hallintokulttuurille. Se on muokannut suomensuomalaisista hallintoalamaisia. Hallintokulttuuri on ollut huono vain suomalaisille, he kantavat alamaisuuden traumoja edelleenkin. Ruotsinkielisten mielestä ruotsalaishallinto on ollut suomensuomalaisille siunaus.
3. Ne jotka pelkäävät pakon poistumista, pelkäävät *historiaa*. Se voi olla aiheellinen pelko. Historia vastaa usein niinkuin sinne on huudettu.
4. Suomensuomalaiset ovat traumoittumisessaan täydellinen erityistapaus. Missään muualla maailmassa ei ole itseään demokratiaksi kutsuvaa valtioita, jossa parin prosentin historiallista herrakansaa edustava vähemmistö voisi pakottaa enemmistön opiskelemaan oman kielensä.

5. Kysymys pakottamisesta pitäisi ratkaista ennen kuin mistään kielten tarpeellisuuteen tai ominaisuuksiin liittyvästä edes aletaan keskustella. Jos keskustelu joskus pääsee käsiksi itse asiaan, puhe pitäisi aloittaa kartoittamalla *inhimillisen kielen yleisiä ominaisuuksia*, ei nostaen heti esille ruotsin ja suomen suhdetta.
6. Jokainen kieli on historiallista ja sosiaalista muodostetta. Siellä missä on kaksi kieltä, siellä on kaksi yhteisöä – kaksi historiaa, kaksi kulttuuria ja kaksi moraalialia. Tämä on *tosiasia*.
7. Jos kaksi kieltä haluaa olla tasa-arvoisia, niiden on kohdattava yhteisellä, kolmannen kielen maaperällä. Tällaiseksi yhteiseksi kieleksi on järkevää valita englanninkieli, koska englanti on maailmankieli jolla kaikki yleisinhimillinen sivistys on saatavilla.
8. Yleissivistys on sitä mikä on yleisinhimillistä ja yleispätevää. Englanninkielen voi sanoa kuuluvan yleissivistykseen. Sen sijaan suomi tai ruotsi eivät siihen kuulu. Ne voivat olla vain kumpikin oman kulttuurinsa portteja yleissivistykseen.
9. Kielikeskustelu – tai oikeastaan kieliriita, jonka olennaisin sisältö on ruotsinkielisten sokea pyrkimys *historiallisen kulttuurihegemoniansa* säilyttämiseen – ei nykyisistä lähtökohdistaan tule etenemään mihinkään. Viivytystaistelu riittää ruotsinkielisille. Sitä voi jatkaa ikuisesti.
10. Vain tunnustamalla historialliset lähtökohdat kielikysymys asettuu oikeaan valoon. Siinä valossa pakkoruotsista irti pääseminen on vasta lapsenaskel todellisen *kansallisen psykoanalyysin* mahdollistamiseksi.

(*Verkkolehti Uusi Suomi Puheenvuoro-blogi 2.1.2014*)

⁴⁾ Suomalaisen kansanpsykyken kahtiajakoisuus merkitsee nimenomaan jakoa "viralliseen", julkisesti hyväksytyyn, hyvätapaiseen käytökseen, "asiallisiin" sovinnaisiin puheisiin ja varovaisiin varauksellisiin ajatuksiin – se on kuin marionettien joukko esittämässä uusintaa iltasadusta jonka juonen ja lopputuloksen jokainen varmasti tietää.

Meille "asiallisuus" on todellakin arvovaltaa nauttiva asenne, ei siis mitään asiahallintaa.

Ja vastaavasti "viha" on jotakin jonka suhteen sietokykymme on aivan olematon. Mikä tahansa asia voidaan meillä kriminalisoida sillä perusteella että se koetaan "vihan lietsontana". Ei suinkaan ole sattumaa että nuo "vihapuhelait" ovat suomalaisille eliittivallankäyttäjille oikea lempilapsi – siellä missä voi vainuta vihan aromit, siellä on varmasti tekeillä jotain jota suomalaisen makthavare-vallankäyttäjän on syytä oikeasti pelätä.

Ja siksi "vihapuheista" tulee yhteiskunnassamme vielä todellinen tulehduspesäke. "Viha" osoittaa sen kohdan jossa pinnalta varjeltu tekopyhä järjestys ja kansanpsykyken alitajunnassa kasvava psyykkinen kipu kohtaavat.

Kekkonen sanoi aikoinaan Suomen roolista kansainvälisessä politiikassa, ettei Suomen pidä kuvitella olevansa tuomari, vaan lääkäri. Tätä samaa voisi viisas vallanhaltija soveltaa nyt sisäpolitiikkaan. Mutta arvaapa, tuleeko niin tapahtumaan? Ei, makthavare-miehet tulevat tuomaroimaan, ja tarvitsemamme kansallinen psykoanalyysi on sitten yhä kauempana.

⁵⁾ "Eliitillä" ymmärrän nimenomaan tietynlaista sosiologista vakiota, jonka rooli meillä omassa – historiallisista syistä aina kahtiajakautuvassa, alistamis-alamaisasenteet sisäistäneessä – yhteiskunnassamme on korostunut. Meillä kaikki yhteiskunnalliset "psykkiset" kuilut ovat poikkeuksellisen suuria.

Mutta ei tietenkään ole niin, että eliitillä olisi sitten vastassaan viaton ja moitteettomasti ajatteleva rahvas. Ei sinne päinkään. – Jaan myös monien epäuskon sen suhteen, että yhteiskuntatilanteesta kirvonnut uusin "oire", perussuomalaisuuden nousu, voisi mitenkään vastata siihen haasteeseen jonka ilmentäjä se sattuu olemaan. En usko siihen.

Oma kritiikkini kohdistuu ja painottuu eliitin tekopyhyyden ruotimiseen ihan siitä yksinkertaisesta syystä että yhteiskunnan voimaviivoilla on vain yksi oikea suunta: alhaalta ylöspäin. Yläkerran pitäisi olla kunnossa jotta yhteiskunta orientoituisi terveellä tavalla. Nyt niin ei ole. Eliitti on käpertynyt itsesuojeluunsa, lukinnut itsensä oman kielensä häkkiin. Se haluaa vain varjella omaa koskemattomuuttaan.

⁶⁾ Ihmiselämä tarvitsee tavattoman vankat perusturvalliset lähtökohdat. Yhteiskuntien tulisi ihan ensi edellytyksenä pystyä tarjoamaan rautainen perusturvallisuus jokaiselle syntyvälle lapselle. Mitä vankempi on varhaislapsuuden perusturvallisuus, sitä pitemmälle menevän yksilöllisen eriytymisen se myöhemmässä elämässä mahdollistaa.

Joten yhteiskunnassa olisi oltava myös hyvin pysyviä ja vakaita elementtejä. Eikä tämä tarkoita vain taloudellista perusturvaa, vaan myös psyykkistä elementtiä, sellaista yhteyttä läheisiin joka voi ongelmitta laajeta myöhemmin koko yhteiskuntaa käsittäväksi. Ihminen voi nimittäin kasvaa ehjästi vain "omiensa" joukossa, ja juuri omasta kasvukulttuurista irti kasvaminen mahdollistaa sitten ymmärryksen "moniarvoisuudesta".

Emme kuitenkaan tiedä tällaisista asioista tarpeeksi, emmekä ilmeisesti edes halua tietää – sillä niin varhaislapsuuden suurta merkitystä painottava psykoanalyysi kuin ryhmäsidonnaisuuden ongelmia kartoittava joukkopsykologia puuttuvat jokseenkin täysin sivistysvalikoimistamme. Me mieluummin laskemme panoksia ja tuotoksia, kuvittelemme että kunhan ensin kakku saadaan leivottua niin sitten vasta tulee aika sen jakamiseen.

Mutta kakun jakamisen aikaa ei ole koskaan tullut, eikä tule. Sen sijaan yhteiskunnat hajoavat sokean individualismin opeilla – jollainen tämä taloususkottomme on – ja lisääntyvä sosiaalinen häiriö on jo pitkään syönyt kaiken tuottavuuden kasvusta saadun hyödyn.

⁷⁾ Kansallista sairautta ei hoideta näin. Ei yleinen tila siitä kohene jos alamaiset janoavat vain sosiaalista nousua herrasväen – tietyn yhteiskunnallisen vakion, historiallisen herrakansan antaman mallin – mukaiseen asemaan. Ja juuri tuollaiseen yläkerran mielenmaiseman sisäistämiseen ja hyväksyntään ovat jo monien vuosikymmenien aikana kaikki suomalaisen politiikan protestiliikkeet sortuneet – vennamolaisista vihreiden kautta nykyisiin perussuomalaisiin.

Politiikasta on ehkä turhaa odottaa pelastusta. Valta rappeuttaa kaikki – sikäli kun valtataisteluihin mukaan hakeutuneet eivät jo alunalkaen ole psyykensä pohjalta rappeutuneita.

Kansallinen psykoanalyysi edellyttäisi sekä selvää sairaudentuntoa että halua oikeasti muuttua ja parantua. Ihmiselle on kova, elämän kovin paikka kohdata itsensä. Suomensuomalaisten valtava historiallinen repressio taitaa olla ylivoimainen vastustaja. Seitsemänsadan vuoden alistushistoria on istuttanut suomalaisen sieluun niin paljon itsetuhoa, että se tarjoutuu selviytymiskeinoksi helpommin kuin oman kansallisen rujouden kohtaaminen.

Minun silmissäni näin näyttäisi kansallisessa perspektiivissä nyt olevan kyse viimeisten toivonkipinöiden hiipumisesta. Poliitikassa olemme Perussuomalaisten myötä saaneet vain yhden uuden porukan kravattijengiin. Menestys jatkuu kohta enää niiden alusta alkaen omia harhojaan ja pelkojaan täynnä olevien vihervasemmiston piipertäjien ansiosta jotka vielä jaksavat nähdä Perussuomalaiset jonkinlaisena uhkana ja toistelevat kauhukuvitelmiään impivaarasta ja sen natseista.

8) Puhuessani suomalaisen yhteiskunnan korostuneista perusvastakohtaisuuksista viittaa lähinnä historialliseen kerrostumaan kansallisia kohtalonkysymyksiä, joille ovat olleet leimaa antavia säätelemättömät ja moraalista sävyä sisältäneet yhteiskunnalliset jaot.

Siis alkaen Ruotsin vuosisataisesta siirtomaahallinnosta, venäläismallisen tsaristisen virkamieskoneiston istutuksesta, välittömästi itsenäistymistä seuranneesta sisällissodasta, fasistisista kansanliikkeistä, talvisodan sokkiefektin aikaansaamista mutuaalitunteista –

– sodanjälkeisen Suomen kaupunkilaisten ja maalaisten ristiriitaan, ikäryhmien ristiriitaan, luokkaristiriitaan, rahatalouden ja reaalitalouden ristiriitaan, ylikansallisten toimijoiden ja hyvinvointivaltion puolustajien eturistiriitaan, kulttuurieliitin ja rahvaan sovittamattomaan ymmärryskuiluun –

– ja kaikkien näiden perusvastakohtien ympärillä on aina vellonut vahva moraalinen lataus, mikä kertoo siitä miten syväälle yleisinhimillisiin sosiaalisuuden perustekijöihin suomalaiskansalliset ristiriidat ovat sijoittuneet.

Ja kaikkien näiden ristiriitojen jälkeen meillä on nyt kansa, joka mm. tuntee projektiivista ryssävihaa euroopanennätysvahvana, joka kiusaa toisiaan kouluissa ja työpaikoilla euroopanennätysmäärin, jonka pahana kansantautina on masennus, joka hoitaa masennustaan humalahakuisella juomisella – ja päälle päätteeksi tekee yhdessä alistamis-alamaisasenteiden ilmentymässään aivan maailmanennätysuorituksen.

Missään muualla maailmassa ei nimittäin löydy itseään demokratiaksi nimittävää valtiota, jossa muutaman prosentin entistä siirtomaaisäntää edustava kansanosaa voisi de facto pakottaa enemmistön opiskelemaan oman kielensä.

Tämä on suunnilleen se suomalaisen yhteiskunnan kahtiajakautumisen ja perusvastakohtaisuuksien visio, joka sen enempää täsmentämättä riittää minulle vaatimuksen esittämiseksi erityisestä kansallisesta psykoanalyysistä, jossa tällaiset historiamme kansanluonteeseemme tekemät vaikutukset yritettäisiin jäljittää ja niiden merkitystä yleisen yhteiskunnallisen keskustelun tasolla käsitellä.

Ja muistutan: tähän ei sitten suhtauduta kaivelemalla esiin mitään jo olemassaolevia tutkimuksia, tai todistelemalla että se-ja-se yksityiskohta on tuulesta temmattu, tms. Hankkeen kansallisen psykoanalyysin suorittamisesta joko kokee tarpeelliseksi tai sitten ei – enkä todellakaan ole itse kiinnostunut tippaakaan kuulemaan erilaisia perusteluja joilla tällaista projektia vähätellään ja mitätöidään.